

Studiu

Controlul parlamentar exercitat de
cătore Comisiile de anchetă

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Autori: Ion Creangă, Dina Boțan

Design grafic și machetare: Marina Bejenari

Asociația Promo-LEX

Str. Mitropolit Petru Movilă 23/13, Chișinău, Moldova

tel./fax: (+373 22) 45 00 24, 44 96 26

info@promolex.md

www.promolex.md

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul documentului de politici poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație. Conținutul documentului de politici poate fi supus revizuirilor redacționale.

Documentul de politici a fost realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în cadrul acestui document aparțin Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat poziția donatorului.

Cuprins

Actualitatea studiului, scopul și metodologia cercetării	3
1.Reglementarea activității comisiilor de anchetă	4
2.Practici europene/internaționale	6
3.Practici de implementare în Republica Moldova.....	9
3.1 Inițiativele de constituire, componența și activitatea comisiilor.....	9
3.2 Comisiile de anchetă cu raport aprobat de către Parlament	11
3.3 Comisiile de anchetă cu raport neaprobat de către Parlament	24
4.Concluzii generale privind activitatea comisiilor de anchetă	29
Recomandări.....	31

Actualitatea studiului, scopul și metodologia cercetării

În perioada de referință a studiului (2015-2023) au avut loc o mulțime de evenimente de rezonanță majoră, atât în plan politic, administrativ, economic și social care au marcat societatea și instituțiile sale. Parlamentul Republicii Moldova, alături de alte instituții au responsabilități și atribuții prin care puteau interveni mai prompt întru curmarea unor evenimente sau fenomene care au contribuit la capturarea instituțiilor statului, proliferarea corupției (inclusiv politice), deteriorarea capacităților economice și financiare ale statului, limitarea drepturilor și libertăților cetățenești etc.

În contextul acestui studiu ne vom referi la rolul și atribuțiile Parlamentului de a exercita funcția sa de control legislativ, urmând a analiza exclusiv modul în care au activat comisiile de anchetă ale Parlamentului. Exercițarea controlului parlamentar prin intermediul comisiilor de anchetă permite legislativului de a investiga problemele de interes public, a unor acțiuni sau inacțiuni ale autorităților publice ce au declanșat anumite situații nefavorabile societății sau chiar a unor ramuri/domenii de activitate identificate a fi deficitare.

Prezentul document expune o analiză a reglementării juridice a activității comisiilor de anchetă, a practicilor internaționale și a experienței Parlamentului Republicii Moldova în organizarea și desfășurarea activității comisiilor de anchetă.

Astfel, au fost studiate toate cele 41 de inițiative de constituire a comisiilor de anchetă pentru perioada 2015 – 2023, fiind expediate inclusiv 41 solicitări de acces la informații către instituțiile publice vizate în rapoartele comisiilor. Totuși, în mod aprofundat a fost studiată și reflectată modalitatea de constituire, activitatea dar și finalitatea celor 14 comisii create de către Parlament în această perioadă. Este relevant să menționăm din start că, din cele 14 comisii de anchetă create de Parlament, doar 8 și-au finalizat activitatea prin prezentarea în plen și adoptarea unor rapoarte.

Evaluarea nivelului de realizare ale recomandărilor pentru fiecare comisie de anchetă s-a realizat în baza răspunsurilor primite de la autoritățile publice vizate în hotărârile Parlamentului privind aprobarea rapoartelor comisiilor de anchetă, precum și în baza surselor de informații oficiale disponibile de pe paginile-web ale instituțiilor vizate.

Pornind de la faptul că nu toate inițiativele de constituire a comisiilor au fost susținute și că activitatea unor comisii nu a fost finalizată sau nu a produs impact asupra problemei abordate, prezentul studiu are mai curând scopul de a identifica deficiențele de reglementare juridică și de aplicare a normelor legale, precum și înaintarea recomandărilor întru soluționarea acestora.

Totodată, realizarea acestui studiu pentru o perioadă ce cuprinde câteva legislaturi ne permite să captăm și să înțelegem în ce măsură conjuncturile politice care existau la un moment sau altul în legislativ au avut un impact asupra inițiativelor de constituire, dar și însăși asupra activității comisiilor de anchetă, precum și a impactului acestora.

1. Reglementarea activității comisiilor de anchetă

Activitatea de control parlamentar urmărește în special, asigurarea funcționalității serviciilor publice, aplicarea corectă a legislației de către autoritățile administrației publice centrale, evitarea abuzului de putere, respectarea drepturilor și libertăților omului etc.

Desfășurarea unei anchete parlamentare constă în însărcinarea unui grup de deputați de a exercita activități de control asupra unui segment determinat, fie din responsabilitatea legislativului, fie a executivului, a cărui activitate se finalizează cu informarea Parlamentului prin prezentarea unui raport care oferă posibilitatea de a lua decizii referitor la problemele anchetate.

Potrivit art. 31 și art. 34 din Regulamentul Parlamentului, anchetele parlamentare se exercită de către comisiile parlamentare permanente sau comisiile de anchetă constituite de Parlament. Astfel, orice comisie permanentă poate porni o anchetă, în cadrul competenței sale, privitoare la activitatea desfășurată de organele administrației publice. Însă, de regulă, pentru realizarea unei anchete sunt constituite comisii de anchetă.

Comisiile de anchetă sunt constituite la cererea unei fracțiuni parlamentare sau a unui grup de deputați, ce constituie cel puțin 5% din numărul deputaților aleși, ceea ce constituie un număr minim de 5 deputați. Parlamentul va putea hotărî înființarea unei comisii de anchetă cu votul majorității deputaților prezenți.

Până la aprobarea componenței nominale a comisiei de anchetă, persoanele propuse în calitate de membri ai acesteia vor face în ședință plenară a Parlamentului o declarație cu privire la lipsa conflictului dintre exercitarea atribuțiilor în cadrul comisiei și interesele lor personale și vor depune declarația de interese personale. În cazul apariției sau aflării despre conflictul de interese după adoptarea hotărârii prin care deputatul a fost numit în calitate de membru al comisiei de anchetă, calitatea de membru a acestuia încetează de drept.

Comisiile de anchetă îndeplinesc în principiu două funcții: colectează date și informații pentru exercitarea dreptului de inițiativă legislativă și verifică activitatea executivului, a administrației publice și alte activități/procese de interes public. Regulamentul Parlamentului specifică unele atribuții ale comisiilor referitor la exercitarea atribuțiilor de informare, colectare a informațiilor și audiere, cum ar fi faptul că aceasta poate cita ca martor orice persoană care dispune de informații despre vreo faptă sau împrejurare de natură să servească la cercetarea cauzei. Nu pot fi citați în cadrul anchetei reprezentanții puterii judecătorești, procuraturii și ai organului de urmărire penală pentru prezentarea informațiilor care ar putea prejudicia corectitudinea judecării cauzelor și/sau confidențialitatea urmăririi penale. La cererea comisiei de anchetă, orice persoană care cunoaște vreo probă sau deține vreun mijloc de probă este obligată să le prezinte comisiei. Instituțiile și organizațiile sunt obligate, în condițiile legii, să răspundă la solicitările comisiei de anchetă.

Când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări, în vederea elucidării adevărului, este necesar a antrena experți, comisia de anchetă dispune efectuarea de expertize. Comisia de anchetă nu poate susține urmărirea penală efectuată în condițiile legii de organele de urmărire penală și instanțele judecătorești. Concluziile comisiei de anchetă nu afectează principiul prezumției nevinovăției.

Funcția de control parlamentar este exercitată și de către comisiile speciale. Spre deosebire de comisiile de anchetă, comisiile speciale se constituie de Parlament pentru examinarea sau elaborarea proiectelor de acte legislative complexe sau pentru alte scopuri relevante. Astfel, activitatea unei comisii speciale îndeplinește funcția de control parlamentar atunci când scopul constituirii acesteia presupune analiza deficiențelor cadrului normativ ce vizează un anumit domeniu de intervenție.

2. Practici europene/internaționale

Reglementarea juridică

În aproape toate statele membre ale UE, dreptul Parlamentului de a înființa comisii de anchetă este recunoscut constituțional, iar în unele state, cum ar fi Estonia, este consacrat în Regulamentul de procedură al Parlamentului.

Dreptul de inițiativă și constituirea comisiilor de anchetă

Majoritatea parlamentelor statelor membre din cadrul UE pot înființa comisii de anchetă în scopul de a-și exercita sarcina de control politic față de puterea executivă, adică față de guvernele lor. Excepție fac Slovacia și Suedia. În cazul parlamentelor bicamerale, doar una dintre cele două Camere poate fi investită cu acest drept, așa cum este cazul Austriei și al Germaniei, unde Bundesrat (Consiliul federal) nu poate înființa comisii de anchetă. În Slovenia, Consiliul Național poate acționa în calitate de inițiator, în timp ce numai Adunarea Națională are dreptul de a înființa comisii de anchetă.

În ceea ce privește procedura, în unele state, precum Austria în Germania (Bundestag), dreptul de a solicita înființarea unei comisii de anchetă este acordat minorității parlamentare. În alte parlamente, chiar dacă acest drept nu este garantat pentru o minoritate parlamentară, inițiativa poate fi supusă la vot în plen de către o minoritate (spre exemplu, în Camera Deputaților din Cehia, în Parlamentul portughez și în Congresul spaniol o cincime dintre deputați au acest drept, în timp ce în Adunarea Națională slovenă și în cea letonă o treime dintre membri pot face o astfel de propunere).

Domeniile de investigații

În ceea ce privește domeniul de aplicare al comisiilor de anchetă, acestea se pot concentra, în general, pe chestiuni de interes public. Se pot aplica unele limitări din cauza caracterului federal al unui stat, ca în Austria, unde Consiliul Național al Austriei poate examina chestiuni referitoare la subiecte în care Federația este responsabilă pentru punerea în aplicare a legilor, sau în Germania unde nu se poate efectua nicio investigație într-un domeniu a cărui responsabilitate revine exclusiv landurilor.

În cele din urmă, în Germania (Bundestag), au fost prevăzute proceduri specifice în cazul în care o parte din obiectul motiunii de înființare a unei comisii de anchetă este considerată neconstituțională: în astfel de cazuri, domeniul de aplicare al acesteia este redus la partea care nu este considerată a fi neconstituțională. Acest lucru se întâmplă indiferent de posibilitatea deschisă a parlamentarilor de a lansa un recurs împotriva acestei decizii în fața Curții Constituționale Federale. În Letonia, acest instrument a fost folosit, în majoritatea cazurilor, de opoziție pentru a impune controlul parlamentar. În consecință, au fost efectuate anchete în cazuri suficient de grave, în care a existat o prezumție de conduită necorespunzătoare din partea guvernului sau a unui funcționar, și anume că acesta a comis un act condamnabil sau penal. De asemenea, ar trebui să existe un interes public în chestiunile investigate.

Durata activității

În cele mai multe cazuri, comisiile de anchetă nu au prevăzut un termen de activitate. În unele parlamente, Adunarea Națională a Franței și în Camera Deputaților în Parlamentul României, timpul rezervat comisiilor de anchetă pentru a-și îndeplini atribuțiile este de șase luni. În schimb, în Congresul spaniol nu este prevăzută o durată specifică pentru existența și activitatea comisiilor de anchetă, care își încetează activitatea atunci când acestea și-au îndeplinit atribuțiile sau la sfârșitul legislaturii. În Adunarea Națională slovenă poate fi înființată o nouă comisie de anchetă în cazul în care o comisie deja constituită în timpul legislaturii precedente nu a avut timp să își încheie lucrările din cauza încheierii perioadei legislative.

Audierea și solicitările de informații

Sursele de informații și de documente pe care le pot solicita comisiile de anchetă variază de asemenea: în Finlanda, aceste rapoarte pot proveni doar de la guvern sau de la ministere; în Belgia, se pot solicita informații chiar și de la procurorul general sau de la auditorul general al instanțelor militare atunci când trebuie să se solicite informații în materie penală, polițienească sau disciplinară. În Republica Cehă, Camera Deputaților cooperează în principal cu organismele publice și birouri, dar se poate adresa sau investiga, de asemenea, orice subiect sau instituție în materie de interes public.

Comisiile de anchetă pot audia martori, indiferent dacă aceștia sunt funcționari sau membri ai guvernului, să solicite documente și rapoarte de expertiză. În Bulgaria, Croația, Republica Cehă (Cameră), Estonia, Franța (Adunarea Națională), Ungaria, Polonia și Portugalia, de exemplu, participarea la astfel de audieri sau furnizarea de documente solicitate de comisie este chiar o obligație. În Franța nerespectarea acestor obligații duce la aplicarea unor amenzi.

În unele cazuri, se aplică totuși unele restricții. În Portugalia, actualii sau foștii președinți ai Republicii, președinții Parlamentului și prim-ministrul pot alege să depună mărturie în scris, iar în Franța, secretul de stat, apărarea națională, afacerile externe sau securitatea sunt toate motive valabile pentru a refuza furnizarea de informații.

Finalitatea activității și urmărirea rezultatelor investigațiilor

În Finlanda este prevăzută obligația guvernului de a da o explicație a măsurilor pe care le-a adoptat ca răspuns la rezoluție în raportul său anual către Parlament. În Franța, la șase luni de la publicarea raportului, membrul din comisia permanentă competentă prezintă un raport cu privire la punerea în aplicare a concluziilor comisiei de anchetă. În Danemarca, regulamentul de funcționare al Parlamentului conține o procedură de urmărire a rezultatelor anchetelor efectuate de către comisiile extraparlamentare atunci când acestea vizează activitatea miniștrilor.

Sanționarea subiecților implicați în desfășurarea anchetei

Atunci când își desfășoară activitatea o comisie de anchetă, membrii acesteia și funcționarii sau alți agenți, se supun normelor de procedură aplicabile și trebuie să respecte drepturile persoanelor fizice și juridice vizate de o anchetă. În cazul în care aceste obligații nu sunt respectate, nu există întotdeauna în vigoare mecanisme de sancționare. Astfel de mecanisme de sancționare există în Austria, Belgia și Republica Cehă, Estonia, Franța, Ungaria, Letonia, Portugalia și Slovenia, În Germania, doar încălcarea drepturilor persoanelor fizice și juridice poate fi sancționată.

În cazul în care o persoană solicitată să fie audiată refuză să facă acest lucru, se pot lua anumite măsuri. De exemplu, în Austria, comisia de anchetă poate solicita Curții Administrative Federale să impună o sancțiune pentru sfidare, iar în Belgia acest lucru poate duce atât la pedeapsa cu închisoarea, cât și la impunerea unei amenzi.

Trebuie remarcat faptul că nu toate sistemele naționale sancționează nerespectarea obligațiilor privind prezentarea în fața comisiei în calitate de martor sau furnizarea de informații. În timp ce în unele state acest tip de comportament poate duce la amenzi sau chiar la închisoare, în altele, cum ar fi Estonia sau Republica Cehă, comisia de anchetă este considerată un instrument de control în cadrul căruia refuzul de a coopera poate avea "doar" consecințe politice.

3. Practici de implementare în Republica Moldova

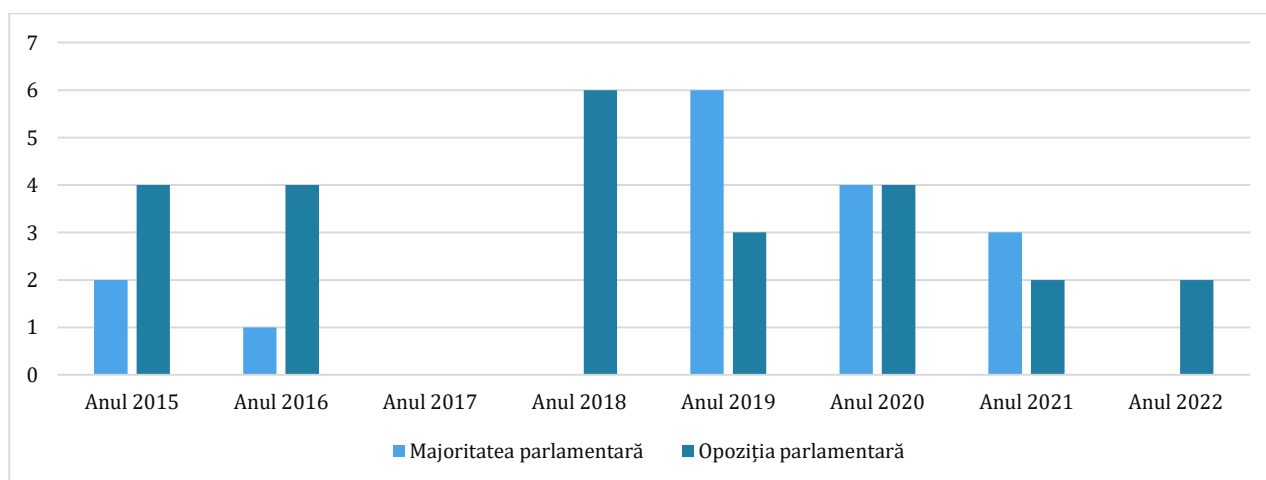
După cum s-a menționat, unul din instrumentele controlului parlamentar reglementat în legislația Republicii Moldova reprezintă comisiile de anchetă. Scopul constituirii și activității acestora este de a aborda și cerceta cele mai stringente și actuale probleme cu care se confruntă societatea pentru a identifica soluții politice care să contribuie la soluționarea lor.

Analiza mai detaliată a acestui instrument are drept scop accentuarea rolului anchetelor parlamentare întru realizarea eficientă a funcțiilor de control a Parlamentului.

3.1 Inițiativele de constituire, componența și activitatea comisiilor

Analizând activitatea comisiilor de anchetă și domeniile de intervenții ale acestora în perioada de după anul 2015 și până în prezent, se observă o atenție sporită a deputaților asupra unor evenimente de interes public. Astfel, în perioada de referință au fost înregistrate 41 de inițiative legislative pentru constituirea comisiilor de anchetă, și anume: în anul 2015 – 6 inițiative; în anul 2016 – 5 inițiative; în anul 2017 – nu a fost înregistrată nici o inițiativă; în anul 2018 – 6 inițiative; în anul 2019 – 9 inițiative; în anul 2020 – 8 inițiative; în anul 2021 – 5 inițiative și în anul 2022 -2 inițiative.

*Tabel nr. 1
Inițiativele legislative înaintate de majoritatea și opoziția parlamentară în perioada 2015 – 2022*

Studiind datele privind deputații semnatari ai respectivelor inițiative legislative, constatăm că de instrumentul oferit de legislație pentru exercitarea controlului parlamentar prin intermediul comisiilor de anchetă au făcut uz deputații din opoziție în 25 cazuri, cei din majoritatea parlamentară în 15 cazuri

și într-un caz a fost o inițiativă mixtă. Prin urmare constatăm că deputații din opoziția parlamentară au făcut uz mai activ de acest instrument de control parlamentar.

În ceea ce privește autorii inițiativelor de constituire a comisiilor de anchetă, indiferent de statutul acestora, acestea au fost înregistrate cu respectarea prevederilor art. 35 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului (cel puțin 5% din numărul deputaților aleși). Totuși, ținem să menționăm că din cele 41 de inițiative, a fost totuși înregistrat un proiect de hotărâre privind constituirea unei comisii de anchetă înaintată de un singur deputat. Proiectul de [hotărâre nr. 306](#) din 18 septembrie 2018 privind constituirea unei Comisii de anchetă pentru verificarea ilegalității expulzării a 7 persoane de origine turcă care fac parte din corpul didactic și administrativ al Instituției Private de Învățământ Liceal Teoretic „Orizont” a fost înregistrat de deputatul Mihai Ghimpu. Ulterior, acest proiect a devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr. 3 din 20.06.2019.

Majoritatea comisiilor de anchetă și-au propus să analizeze problemele depistate, pentru o anumită perioadă timp, cum ar fi concesionarea proprietății publice începând cu anul 2013, comisia de anchetă fiind constituită în 2019, sau managementul defectuos la întreprinderile de stat pentru perioada 2010-2020, anchetat de o comisie creată în 2021. Sunt unele probleme care au fost investigate în mod repetat precum ar fi fraudă bancară, problema dată vizând scopul constituirii unei comisii atât în anul 2015, cât și în anul 2019, chiar dacă perioadă de referință pentru investigație era aceeași 2011-2015.

A fost inițiată investigarea unor situații/evenimente care s-au desfășurat cum mult timp înaintea activității legislativului din care făceau parte inițiatorii. În acest mod, în anul 2020, 2 comisii de anchetă și-au propus drept scop investigarea circumstanțelor preluării forțate a acțiunilor băncilor comerciale, companiile de asigurări/reasigurări din Republica Moldova în perioada 2010 – 2012, precum și cercetarea circumstanțelor care au dus la „spălătoria” banilor murdari prin intermediul judecătorilor și instituțiilor financiar-bancare în perioada 2010-2014.

Din analiza proiectelor examinate de Parlament privind constituirea comisiilor de anchetă constatăm că, din totalul celor 41 de inițiative legislative:

- **4** inițiative au fost *respinse*;
- **14** proiecte au fost *susținute* și au fost constituite comisiile de anchetă, dintre care 8 inițiative au fost înaintate de deputații din majoritatea parlamentară și 6 inițiative de deputații din opoziția parlamentară;
- **un proiect** a fost *retras* de autori;
- **4** proiecte sunt în *curs de examinare*;
- **18** inițiative legislative au devenit *nule*. (a se vedea Anexa nr. 1)

Deși fiecare comisie de anchetă a avut obiective concrete de anchetare, 6 rapoarte ale acestor comisii nu a mai ajuns să fie dezbătute de plenul Parlamentului. Doar 8 comisii de anchetă au finalizat activitatea cu aprobarea unui raport de către plenul Parlamentului, dintre care rezultatele unei anchete parlamentare au fost abrogate. Dintre cele 8 comisii de anchetă care au prezentat un raport, 2 comisii au fost inițiate de opoziția parlamentară și 6 comisii inițiate de majoritatea parlamentară.

Analizând componența comisiilor de anchetă constituite, constatăm că în cadrul acestora s-au regăsit atât deputați din majoritatea parlamentară cât și din opoziție. În majoritatea cazurilor președintele comisiei a fost desemnat din partea fracțiunii parlamentare a căror deputați au fost și autori ai proiectului de hotărâre privind constituirea comisiei, dar ținem să menționăm și faptul că, în conducerea comisiei (vicepreședinte sau secretar) erau desemnați fie deputați din partea majorității parlamentare, în cazul în care inițiativa aparținea opoziției și respectiv, în ordine inversă.

Durata anchetei parlamentare exercitată de comisiile de anchetă nu este expres reglementată de legislație. Aceasta se stabilește cazual odată cu adoptarea hotărârii de constituire a comisiei de anchetă. Majoritatea inițiativelor legislative propun exercitarea anchetei parlamentare într-un termen de 30 de zile, deși activitatea comisiilor de anchetă este prelungită de mai multe ori până la finalizarea anchetei. (a se vedea Anexa nr. 2)

Din analiza activității comisiilor de anchetă constatăm că majoritatea comisiilor nu s-au încadrat în timpul rezervat anchetei și au venit în fața plenului Parlamentului odată sau de mai multe ori, cu propuneri de prelungire a acestui termen. Timpul efectiv consumat de comisiile de anchetă pentru realizarea unei anchete parlamentare, este în mediu de 190 de zile.

3.2 Comisiile de anchetă cu raport aprobat de către Parlament

Activitatea a 8 comisii de anchetă a finalizat cu aprobarea rapoartelor și înaintarea recomandărilor autorităților publice. În procesul de lucru acestea au desfășurat audieri, vizite în teritoriu și au înaintat solicitări de informații. De cele mai multe ori pentru a realiza aceste activități comisiile au solicitat prelungirea termenelor de prezentare a raportului. Astfel, pentru a evalua activitatea comisiilor, volumul activităților desfășurate în raport cu scopul propus, este necesar de a cuantifica atât efortul comisiilor de anchetă cât și al autorităților publice responsabile și de profil.

Iar pentru a analiza gradul de implementare a recomandărilor stabilite prin hotărârile Parlamentului privind aprobarea rapoartelor comisiilor, și ulterior pentru a estima impactul activității acestora, au fost expediate demersuri către instituțiile responsabile de executare.¹ În baza răspunsurilor acordate de instituțiile vizate² și a informațiilor disponibile în spațiul public a fost analizată activitatea comisiilor, interacțiunea acestora cu instituțiile vizate, precum și nivelul de realizare a acțiunilor, recomandărilor înaintate conform rapoartelor aprobate.

Comisia de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA.

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 31 din 18.02.2015 Hotărârea Parlamentului nr. 20 din 20.02.2015
Autorii	Opoziția parlamentară (PSRM); V. Bolea, I. Ceban, G. Novac, O. Lipskii, V. Batrîncea, Gh. Mitriuc, A. Labuneț, R. Mudreac
Componența comisiei	Președinte – M. Răducan (PDM) Vicepreședinte – O. Reidman (PCRM) Secretar – Gh. Mocanu (PLDM) Membrii: I. Dodon (PSRM), V. Golovatiuc (PSRM), S. Creangă (PLDM), A. Zagorodnîi (PCRM), S. Sîrbu (PDM), I. Chirinciuc (PL)

¹ Au fost expediate 41 de solicitări de acces la informații către 8 autorități publice și anume: Parlamentul Republicii Moldova, Guvernul Republicii Moldova, Procuratura Generală, Banca Națională a Moldovei, Curtea de Conturi, Centrul Național Anticorupție, Consiliul Concurenței și Comisia Națională a Pieței Financiare.

² Au fost recepționate răspunsuri de la toate autoritățile vizate în solicitările de acces la informații.

Termen de prezentare	15 de zile
	30 de zile, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 32/2015
Raport finalizat	Proiectul hotărârii nr. 91 din 20.03.2015 Raport secretizat
Raport votat	Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.03.2015 Raport desecretizat prin Dispoziția Președintelui Parlamentului DDP/C-1 nr.5 din 30.04.2015

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisiei, scopul acesteia viza aprecierea politică a acțiunilor/inacțiunilor politicienilor și demnitarilor de stat abilitați cu atribuții legale în domeniul financiar-bancar, care au favorizat demararea, organizarea și realizarea procesului de devalizare a sistemului bancar în perioada 2011–2015.

Autorii inițiativei legislative au invocat că deprecierea pronunțată a leului moldovenesc în raport cu cele mai importante valute internaționale a avut loc cu implicarea conducerii Băncii Naționale a Moldovei. Inerția Băncii în privința cursului valutar, a condus la majorarea prețurilor la mărfurile de prima necesitate și a tarifelor la serviciile comunale, precum și la situația dificilă de la Banca de Economii, Banca Socială și Unibank.

Activitatea Comisiei de anchetă

Din informația prezentată în raport³, în cadrul activității sale, Comisia s-a întrunit în 11 ședințe, dintre care 4 ședințe de audieri, a solicitat de la autoritățile competente informații și documente aferente obiectului său de investigații. Au fost audiați reprezentanții Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Ministerului Finanțelor și Ministerului Afacerilor Interne.

Comisia a fost informată de către Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție despre faptul că, în perioada 2010-2014 au fost inițiate și erau pe rol mai multe dosare penale cu implicarea factorilor de decizie din sistemul bancar, dintre care, două cauze penale au fost pornite la sesizările administratorilor speciali ai „Banca de Economii” SA și BC „Banca Socială” SA privind gestionarea acestor instituții.

În rezultatul examinării materialelor și informațiilor prezentate de reprezentanții instituțiilor enumerate mai sus, cât și a declarațiilor făcute pe parcursul audierilor, Comisia a aprobat Raportul cu un șir de concluzii și recomandări și l-a prezentat Parlamentului spre examinare. Reieșind din faptul că Raportul conținea informații și concluzii ce rezultau din documentele examinate ce se atribuie la secret de stat, membrii comisiei au propus examinarea în Parlament a Raportului Comisiei în ședință închisă, făcând trimitere la prevederile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și a Hotărârii Guvernului nr. 1176/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice.

³ [Raportul Comisiei de anchetă](#) privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA.

Prin Hotărârea nr. 41/2015 cu privire la raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și luând în considerație recomandările acesteia a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației. Raportul Comisiei de anchetă a fost remis Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Procuraturii Generale, Serviciului de Informații și Securitate și Centrului Național Anticorupție.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare a recomandărilor

În urma analizei informației parvenite din partea instituțiilor responsabile și de pe paginile web oficiale ale acestora privind măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr. 41/2015 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă au fost realizate prin desfășurarea unor acțiuni planificate de subiecții vizați (a se vedea Anexa nr. 3).

Majoritatea recomandărilor au fost realizate cu respectarea termenelor instituite, în dependență de domeniile de intervenție. Recomandările ce țin de modificarea cadrului normativ și îmbunătățirea proceselor de management și supraveghere au fost implementate începând cu anul 2015 și durează până în prezent, precum și recomandările ce țin de activitatea organelor de justiție privind măsurile necesare în vederea identificării și tragerii la răspundere, care sunt la fel în curs de desfășurare.

Câteva din recomandările și acțiunile planificate, și anume de către Procuratura Generală, sunt în curs de desfășurare și fac referire la întreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea identificării și tragerii la răspundere conform legii a persoanelor care intenționat au făcut declarații publice și au săvârșit alte acțiuni care au dus la divulgarea informațiilor ce conțin secret de stat sau comercial ori la destabilizarea situației financiar-bancare din țară.

Spre deosebire de recomandările complexe a căror realizare și rezultate au necesitat mai mult timp pentru a produce efecte, acțiunile realizate privind revocarea și demiterea unor persoane cu funcții de răspundere au produs impact direct, acestea fiind executate la scurt timp după aprobarea raportului.

Comisia de anchetă pentru evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în procesul de monitorizare a executării angajamentelor care derivă din contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora.

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 450 din 09.11.2015 Hotărârea Parlamentului nr. 221 din 03.12.2015
Autorii	Majoritatea parlamentară (PLDM); V. Pistrinciuc, M. Spatari, Gh. Mocanu, A. Goța, T. Deliu, L. Palihovici, Șt. Creangă, O. Grama, Nae-Simion Pleșca, I. Țap, I. Balan, G. Cobzac, V. Ghilețchi, V. Hotineanu, A. Agache, C. Lucinschi.
Componența comisiei	Președinte – I. Țap (PLDM); Vicepreședinte – O. Lipskii (PSRM); Secretar – I. Casian (PL); Membri: V. Bolea (PSRM); A. Agache (PLDM); G. Balmoș (PCRM); A. Zagorodnîi (PCRM); V. Andronache (PDM); S. Sîrbu (PDM).
Termen de prezentare	2 luni „până la data de 1 mai 2016”, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr.12/2016

Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 454 din 02.12.2016 (Autorii: A. Zagorodnîi, S. Sîrbu, E. Nichiforciuc, A. Gorilă, O. Grama, M. Spatari, C. Țuțu); Proiectul hotărârii nr. 455 din 02.12.2016 (Autorii: I. Țap, V. Bolea, O. Lipskii, A. Agache), devenit NUL, conform Dispoziției PP nr.3 din 20.06.2019.
Raportul votat	Hotărârea Parlamentului nr. 260 din 08.12.2016

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisei, scopul acesteia viza analiza și examinarea legalității executării obligațiilor și termenelor de către concesionar, care derivă din Contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora, precum și respectarea interesului statului la semnarea Contractului de concesiune. Autorii au invocat drept motiv al inițiativei activitatea neadecvată și răspunsul evaziv și neargumentat al comisiei create prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova pentru a examina posibilitatea de reziliere a contractului în cazul concesiunii Aeroportului Internațional Chișinău.

Activitatea Comisiei de anchetă

Pe durata mandatului său de activitate Comisia de anchetă s-a întrunit în 13 ședințe de lucru, dintre care în 3 ședințe de audieri, cu întocmirea proceselor-verbale și a stenogramelor. Pentru realizarea mandatului său de activitate, Comisia de anchetă a înaintat demersuri și a solicitat informația necesară de la Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Centrului Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Agenției Relații Funciare și Cadastru, Agenției Proprietăți Publice. Comisia de anchetă a audiat demnitari și funcționari publici din cadrul Guvernului.

În urmă activității comisiei au fost elaborate 2 proiecte de rapoarte din partea a două grupuri de deputați.

Astfel, conform raportului de alternativă, proiect înregistrat cu nr. 454, în temeiul analizei legislației pertinente, informațiilor prezentate de către autoritățile competente ale statului, audierii persoanelor responsabile, se constată caracterul viciat al procedurilor de luare a deciziilor privind concesiunea activelor Î.S. „Aeroportului Internațional Chișinău”, neconformitatea clauzelor contractului de concesiune legislației în vigoare, dar și intereselor statului. Comisia a subliniat în raport că, starea de lucruri atestată este o consecință a îndeplinirii neconforme a obligațiilor de serviciu de către conducătorii autorităților publice centrale, dar și de către funcționarii publici implicați în procedurile de concesiune a Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, precum și a lipsei de control din partea Guvernului.

Raportul aprobat de Comisie a fost proiectul înregistrat cu nr. 455. Astfel, prin Hotărârea Parlamentului nr. 260/2016 privind raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și a reconfirmat concluziile privind necesitatea modernizării infrastructurii Î.S. „Aeroportul internațional Chișinău” prin atragerea de investiții majore și eficientizarea administrării, precum și lipsa devierilor de la cadrul normativ în vigoare care ar afecta esențial procesul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 227 din 3 octombrie 2013 privind rezultatul audierilor despre situația de la „Banca de Economii” S.A. și concesiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”. Luând în considerație recomandările Comisiei, Parlamentul a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației, și anume Guvernului Republicii Moldova, Procuraturii Generale și Centrului Național Anticorupție.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr. 260/2016 *au fost realizate*, însă tardiv, acțiunile fiind realizate în perioada 2018-2023. (a se vedea Anexa nr. 4)

Inițierea revizuirii legislației aferente domeniului concesiunii a demarat abia în 2018, când Legea nr. 534/1995 a fost abrogată, și respectiv a fost adoptată Legea nr. 121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii. Guvernul, la începutul lunii septembrie 2019, a abrogat patru hotărâri cu privire la concesionarea Aeroportului Internațional Chișinău, luate în perioada 2012 – 2013. Iar Procuratura Generală abia la data de 9 martie 2023 a anunțat că a finalizat urmărirea penală pe segmentul investigației ce vizează concesionarea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind imixtiunea Fundației “Otwarty Dialog” (Dialog Deschis) și a fondatoarei acesteia Ludmila Kozłowska în treburile interne ale Republicii Moldova și privind finanțarea unor partide politice din Republica Moldova

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 298 din 08.09.2018 Hotărârea Parlamentului nr. 204 din 04.10.2018
Autorii	Opoziția parlamentară (PDM); I. Chiorescu, V. Ivanov, A. Agache, A. Zagorodnîi, S. Sîrbu, I. Vreimea, V. Andronachi, V. Vitiuc, E. Nichiforciuc, V. Buliga, R. Apolschii
Componența Comisiei	Președinte – I. Vreimea (PDM); Vicepreședinte – A. Reșetnicov (PDM); Secretar – S. Grișciuc (Grupul Parlamentar Popular European); Membri: M. Răducan (PDM), V. Bolea (PSRM), A. Lebedinschi (PSRM).
Termen de prezentare	30 de zile 60 de zile, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 224/2018
Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 405 din 16.11.2018
Raport votat	Hotărârea Parlamentului nr. 251 din 16.11.2018 (abrogată prin Hotărârea Parlamentului nr.20/2023)

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisiei, scopul acesteia este investigarea presupusei finanțări ilegale a partidelor de opoziție, în special PAS și PDA, de către Fundația Open Dialog (în poloneză Otwarty Dialog) și fondatoarea acesteia, Ludmila Kozłowska. Autorii instituirii Comisiei de anchetă au invocat că organizația Otwarty Dialog a atacat în mod constant imaginea statului, clasa politică din Chișinău, în fața partenerilor de dezvoltare, exercitând și imixtiune ilegală în activitatea politică din țară.

Activitatea Comisiei de anchetă

Comisia de anchetă a studiat riscurile pentru securitatea națională inerentă activității subiectului investigat, calificabilă drept activitate de inteligență diversionistă străină îndreptată împotriva Republicii Moldova. În cadrul ședințelor Comisiei au fost audiați reprezentanții Serviciului de Informații și

Securitate, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Procuraturii Generale, Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și a Comisiei Electorale Centrale, precum și reprezentanții partidelor politice Partidul Acțiune și Solidaritate și Platforma Demnitate și Adevăr.

Prin Hotărârea nr. 251/2018 cu privire la raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și a înaintat un șir de recomandări privind reevaluarea și perfecționarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a asociațiilor obștești, verificarea gestiunii financiare a partidelor politice și investigarea acțiunilor ce atentează la securitatea națională. Recomandările au fost înaintate Parlamentului, Guvernului, Comisiei Electorale Centrale, Procuraturii Generale și Ministerului Afacerilor Externe și integrării Europene.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

La data de 2 februarie 2023, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 20/2023 pentru abrogarea Hotărârii Parlamentului nr. 251/2018 privind raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind imixtiunea Fundației "Otwarty Dialog" (Dialog Deschis) și a fondatoarei acesteia Ludmila Kozłowska în treburile interne ale Republicii Moldova și privind finanțarea unor partide politice din Republica Moldova. Autorul inițiativei legislative, deputatul Mihail Popșoi, a relatat în nota informativă că motivul inițiativei constă în faptul că, la baza Hotărârii propuse spre abrogare se constatare o pretinsă implicare activă a asociațiilor obștești străine sau autohtone cu finanțare străină în finanțarea directă și indirectă a activităților partidelor politice, de influențare a opțiunilor politice, acțiuni care, ar fi încălcat flagrant legislația în vigoare.

Autorul subliniază că Hotărârea vizată comportă un substrat pronunțat politic, constituind o hărțuială a partidelor politice de opoziție. Astfel, abrogarea Hotărârii Parlamentului nr. 251/2018, a fost propusă întru excluderea pe viitor a persecuțiilor politice de pe poziția de putere politică și asigurarea exercitării drepturilor civile și de libertate politică care este considerată proprie sistemelor democratice.

Comisia de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 33 din 29.03.2019 Hotărârea Parlamentului nr. 46 din 10.06.2019
Autorii	Majoritatea parlamentară (PAS și PPDA); A. Năstase, A. Slusari, S. Litvinenco, L. Vovc, V. Bolea, D. Perciun, I. Reniță, C. Lilian, D. Alaiba, M. Ciobanu, S. Macari, I. Grigoriu, C. Moțpan, A. Spătaru, M. Popșoi, M. Radu, I. Grosu, V. Roșca, D. Gherman, M. Sandu, L. Nicolaescu-Onofrei, O. Nantoi, D. Plîngău, P. Frunze, I. Munteanu, O. Țîcu;
Componența comisiei	Președinte – A. Slusari (ACUM PLATFORMA DA); Vicepreședinte – V. Golovatiuc (PSRM); Secretar – L. Carp (PAS); Membri: V. Țurcan (PSRM); A. Lebedinschi (PSRM); D. Alaiba (PAS).
Termen de prezentare	30 de zile
	120 de zile, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr.120/2019
Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 229 din 11.10.2019
Raportul votat	Hotărârea Parlamentului nr. 143 din 17.10.2019

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisiei, scopul constituirii acesteia viza aprecierea politică a acțiunilor/inacțiunilor politicienilor și demnitarilor abilitați cu atribuții legale în domeniul financiar-bancar, care au favorizat organizarea și realizarea procesului de devalizare a sistemului bancar în perioada anilor 2011-2015, consolidarea eforturilor tuturor instituțiilor statutului pentru identificarea persoanelor ce poartă vină atât pentru amplificarea fenomenului „furtului și spălătoriei miliardelor”, cât și pentru punerea pe umerii cetățenilor a poverilor fiscale ce urmează să compenseze găurile financiare formate la nivelul bugetului de stat, inclusiv destinate acoperirii datoriilor de stat pentru următorii 25 ani, cu ulterioara sesizare a organelor de drept pentru tragerea la răspundere a acestora și recuperarea cotei maxime a banilor furați din disponibilitatea/posesia statului Republica Moldova.

Activitatea Comisiei

Conform informației prezentate în nota informativă la proiectul hotărârii cu privire la raportul comisiei, întru realizarea scopului, Comisia a studiat documente și a audiat persoane relevante. În perioada mandatului său de activitate Comisia a desfășurat 21 de ședințe de audieri, consemnate în procese verbale, în cadrul cărora au fost audiați peste 20 de persoane, și anume foști și actuali deputați și demnitari, reprezentanți ai Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Serviciului de Informații și Securitate, Procuraturii Generale, Comisiei Naționale a Pieței Financiare și ai băncilor comerciale. Comisia de anchetă a trecut în revistă consecințele devalizării sistemului bancar și a expus în raportul său un șir de concluzii și recomandări.

Prin Hotărârea nr. 143/2019 cu privire la raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și luând în considerație recomandările Comisiei a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației. Raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare a fost remis spre informare Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr.143/2019 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor devalizării sistemului bancar din Republica Moldova și investigării fraudei bancare *au fost realizate parțial*, unele se află în *curs de desfășurare*. (a se vedea Anexa nr. 5)

Cu privire la aspectul procedurilor de investigare a procesului de devalizare a sistemului bancar, Comisia permanentă economie, buget și finanțe a subliniat în demersul său că investigarea fraudei bancare presupune examinarea unui număr semnificativ de cauze penale aflate în gestiunea organelor de urmărire penală. Procuratura Anticorupție continuă urmărirea penală în cauza „Frauda Bancară”.

Comisia de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 72 din 17.06.2019 Hotărârea Parlamentului nr. 51 din 18.06.2019
Autorii	Majoritatea parlamentară (PAS); S. Litvinenco, M. Popșoi, I. Grosu, D. Gherman, D. Perciun, V. Roșca, M. Radu;
Componența comisiei	Președinte – I. Munteanu (ACUM PLATFORMA DA); Vicepreședinte – N. Ciubuc (PDM); Secretar – P. Burduja (PSRM); Membri: V. Batrîncea (PSRM), R. Marian (PAS), I. Vremea (PDM)
Termen	120 de zile
Rapoartele Comisiei de anchetă	Hotărârea nr. 141/2019 privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a concesiunii Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău”; Hotărârea nr. 142/2019 privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat “Compania Aeriană «Air Moldova»”; Hotărârea nr. 14/2020 privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a parteneriatului public-privat privind modernizarea și eficientizarea activității Î.S. “Gările și Stațiile Auto”; Hotărârea nr. 15/2020 privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a procesului de privatizare a 5076982 de acțiuni ordinare nominative proprietate publică a statului emise de Societatea pe Acțiuni “Tutun-CTC”.

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisiei, scopul acesteia viza evaluarea procesului de privatizare în vederea asigurării corectitudinii deciziilor luate, respectării legislației din domeniu și a normelor privind transparența procesului decizional. Necesitatea constituirii Comisiei de anchetă a fost dictată de procesul amplu, dar netransparent de privatizări începând cu anul 2013, prin care au fost dețatizate proprietăți strategice ale statului, cum ar fi Banca de Economii, Aeroportul Internațional Chișinău, Tutun CTC, Gările Auto etc.

Activitatea Comisiei

Conform informației prezentate și drept urmare a evaluărilor realizate, Comisia a decis să atragă în cadrul activității sale, experți/consultanți sau companii de consultanță care să realizeze evaluarea procedurilor de privatizare/concesionare, precum și a altor activități aferente acestui proces. Comisia a decis evaluarea următoarelor proceduri:

- ✓ Înstrăinarea acțiunilor deținute de stat în compania „Tutun-CTC” S.A.
- ✓ Privatizarea Î.S. Compania Aeriană „Air Moldova”;
- ✓ Parteneriatul public-privat „Concesionarea Aeroportului Internațional Chișinău”;
- ✓ Parteneriatul public-privat „Privind modernizarea și eficientizarea activității Î.S. Gările și Stațiile Auto”.

Reieșind din aspectele examinate și concluziile formulate, Comisia a aprobat rapoarte separate asupra proprietăților vizate, care conțineau un șir de recomandări și le-a propus plenului Parlamentului spre examinare și adoptare.

În perioada 2019 – 2020, Parlamentul a adoptat 4 rapoarte ale comisiei de anchetă, fiecare raport reprezentând un domeniu de investigație.

Prin Hotărârile nr.141/2019; nr.142/2019; nr.14/2020 și nr. 15/2020, Parlamentul a luat act de rapoartele Comisiei de anchetă și a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandărilor aprobate prin cele 4 hotărâri ale Parlamentului *au fost parțial realizate*, unele din ele fiind în curs de desfășurare.

Au fost realizate în cea mai mare parte recomandările ce prevăd modificarea cadrului legal, realizarea acțiunilor de audit și prezentarea informației solicitate de către Parlament. În perioada 2019-2023 au fost revizuite mai multe acte normative, printre care: Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice, Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat și Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice. Conform răspunsului Procuraturii Generale, recomandările privind investigarea acțiunilor și inacțiunilor funcționarilor implicați în cazurile anchetate sunt în curs de desfășurare. (a se vedea Anexa nr. 6)

Comisia de anchetă pentru investigarea tuturor circumstanțelor preluării forțate (atac de tip raider) a acțiunilor băncilor comerciale, companiilor de asigurări/reasigurări din Republica Moldova, exercitată în perioada anilor 2010–2012

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 252 din 17.06.2020 Hotărârea Parlamentului nr. 160 din 20.07.2020
Autorii	Majoritatea parlamentară (PSRM): V. Bolea, V. Evtodiev, V. Batrîncea, C. Furculiță, A. Usatîi, V. Odnostalco, A. Răileanu, A. Lebedinschi, V. Golovatiuc, R. Mudreac.
Componența comisiei	Președinte – A. Lebedinschi (PSRM); Vicepreședinte – A. Oleinic (deputat independent); Secretar – L. Guzun (PDM);

	Membri: N. Pascaru (PSRM), B. Țirdea (PSRM), D. Alaiba (PAS), V. Năstase (ACUM PLATFORMA DA), D. Ulanov (PȘor), V. Cebotari (PRO MOLDOVA)
Termen de prezentare	120 de zile
Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 458 din 23.11.2020
Raportul votat	Hotărârea Parlamentului nr. 22 din 04.03.2021

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea comisiei de anchetă, scopul acesteia viza investigarea circumstanțelor preluării forțate a acțiunilor băncilor comerciale, companiilor de asigurări/reasigurări din Republica Moldova, exercitată în perioada anilor 2010-2012.

Activitatea Comisiei

Activitatea Comisiei s-a desfășurat în regim de lucru la distanță, fiind determinată de condițiile impuse de situația pandemică generată de virusul Covid-19, documentele fiind distribuite în format electronic (cu excepția celor restricționate de lege care au fost puse la dispoziția membrilor Comisiei cu respectarea procedurii stabilite). Ședințele s-au desfășurat doar în cadrul conferințelor online, asigurate de serviciul tehnic specializat al Secretariatului Parlamentului. Comisia de anchetă s-a convocat în 8 ședințe de lucru, a studiat un șir de documente și audiat persoane relevante. Din informația prezentată în Raportul Comisiei, acesta conține aproape 50 de pagini și se încheie cu un șir de propuneri de îmbunătățire a situației din domeniul bancar precum și în domeniul de asigurări/reasigurări. Reieșind din faptul că în cadrul cercetării a fost constatat că astfel de acțiuni au continuat și după perioada stabilită pentru comisie (anii 2010-2012), Comisia de anchetă a propus de a constitui o nouă Comisie de anchetă pentru investigarea circumstanțelor preluării forțate (atac de tip raider) a acțiunilor băncilor comerciale, companiilor de asigurări/reasigurări din Republica Moldova, exercitate în perioada anilor 2010-2020.

Prin Hotărârea nr. 22/2021 cu privire la raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și luând în considerație recomandările Comisiei a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației. Raportul Comisiei de anchetă a fost remis spre informare Guvernului, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Procuraturii Generale, Centrului National Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr.22/2021 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă pentru investigarea tuturor circumstanțelor preluării forțate (atac de tip raider) a acțiunilor băncilor comerciale, companiilor de asigurări/reasigurări din Republica Moldova, exercitată în perioada anilor 2010–2012 *au fost parțial realizate, unele fiind în curs de desfășurare.* (a se vedea Anexa nr. 7)

Guvernul a asigurat revizuirea și completarea legislației întru stabilirea unor sancțiuni dure pentru acțiunile organelor de drept și ale autorităților regulatorii în domeniul bancar și de asigurări/reasigurări, precum și ale persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul acestora, care au condus la încălcarea drepturilor de proprietate.

În acest sens ținem să menționăm că, sarcina atribuită Curții de Conturi, și anume efectuarea auditului public extern la Banca Națională a Moldovei și la Comisia Națională a Pieței Financiare, pentru perioada 2010–prezent, privind corectitudinea implementării standardelor de control intern managerial, nu a putut fi realizată de Curtea de Conturi în calitate de Instituție Supremă de Audit care își realizează mandatul în strictă conformitate cu Cadrul Declarațiilor profesionale INTOSAI și cu Legea sa organică nr.260/2017. Curtea de Conturi a menționat, în răspunsul expediat, că solicitarea de a efectua auditul

public extern la instituțiile vizate, depășește atribuțiile și competențele legale ale Curții de Conturi stipulate la art. 32, în special alin. (7) din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, art. 6 alin. (7) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și art.21 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Comisia de anchetă privind analiza situației economico-financiare de la Î.S. "Calea Ferată din Moldova" și a rezultatelor activității ramurii de transport feroviar pentru perioada 2010–2020

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 15 din 27.01.2021 Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 04.02.2021
Autorii	Majoritatea parlamentară (PSRM); O. Lipskii, N. Pascaru, G. Novac, E. Smirnov, A. Jolnaci, P. Burduja.
Componența comisiei	Președinte – O. Lipskii (PSRM); Vicepreședinte – A. Agache (PRO MOLDOVA); Secretar – C. Padnevici („Pentru Moldova”); Membri: A. Jolnaci (PSRM), N. Pascaru (PSRM), P. Frunze (PAS), R. Marian (PAS), A. Slusari (ACUM PLATFORMA DA), I. Leucă (PDM), I. Himici (PȘor).
Termen	60 de zile
	90 de zile, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr.55/2021
Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 128 din 22.04.2021
Raportul votat	Hotărârea Parlamentului nr. 66 din 22.04.2021

Contextul și scopul constituirii

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea Comisiei de anchetă, situația financiară critică la Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, și anume datoria creditoare a acesteia în sumă de 495,4 milioane lei și deficitul de mijloace rulante, a stat la baza inițiativei de constituire a comisiei. Astfel, s-a propus realizarea unei analize a situației financiare a întreprinderii și examinarea eficienței managementului acesteia în perioada anilor 2010-2020.

Activitatea Comisiei

În vederea clarificării situației economico-financiare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Comisia de anchetă în activitatea sa, a solicitat informații de la un șir de autorități publice, a antrenat toate autoritățile statului responsabile, a audiat părțile și persoanele vizate. Autorii au subliniat că, situația financiară critică la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” este rezultatul gestionării ineficiente pe parcursul perioadelor anterioare, agravată de scăderea accentuată a volumului traficului de mărfuri și de pasageri din cauza impactului pandemiei COVID-19 asupra situației economice atât a Republicii Moldova, cât și din țările vecine. La data de 29.12.2020 datoria creditoare a ÎS CFM constituia - 459,4 milioane lei, inclusiv: - 275,7 milioane lei împrumutul în baza contractului de achiziție pentru locomotive diesel, - 10,5 milioane lei pentru combustibil diesel pentru transportul feroviar de tracțiune, - 18 milioane lei Termoelectrica S.A., circa 100 milioane lei materiale de funcționare și întreținere a căii ferate. Totodată, restanțele salariale (parțial pentru luna octombrie și luna noiembrie a anului 2020) constituiau 35,5 milioane de lei, contribuții la bugetul asigurărilor sociale și medicale - 26,9 milioane de lei, iar la buget - 5,5 milioane de lei. De asemenea se atesta deficitul de mijloace circulante ca urmare a formării datoriilor debitoare, care la situația din 30.12.2020 constituia – 275,4 milioane lei.

Prin Hotărârea nr. 66/2021 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei de anchetă și luând în considerație recomandările Comisiei a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației. Raportul Comisiei de anchetă a fost remis spre informare Guvernului și Procuraturii Generale, care, în termen de până la 2 luni de la data adoptării hotărârii, urmau să raporteze Parlamentului cu privire la executarea recomandărilor Comisiei de anchetă.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare a recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr. 66/2021 și a rezultatelor activității ramurii de transport feroviar pentru perioada 2010–2020 *au fost realizate*. De exemplu, la capitolul ce ține de procesul de reformare a sectorului feroviar, bazele reformei au fost puse prin Hotărârea Guvernului nr. 1042/2017 privind aprobarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2018-2021, amendată ulterior aprobării Codului Feroviar nr. 19/2022. (a se vedea Anexa nr. 8)

În contextul analizei informației prezentate de către organele de urmărire penală cu privire la mersul și rezultatele urmăririi penale în cauzele ce au ca obiect al cercetării patrimoniul, acțiunile/inacțiunile angajaților Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2010-2020, din raportul Comisiei reiese că au fost constatate un număr destul de mare de cauze penale, urmărirea penală asupra cărora a fost clasată/încetată sau suspendată. În acest context, Comisia de ancheta a sugerat Procuraturii Generale crearea unui grup specializat în sensul examinării și aprecierii legalității și temeiniciei emiterii ordonanțelor de clasare a cauzelor penale ce au ca obiect al investigării patrimoniul, acțiunile sau inacțiunile angajaților Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2010-2020.

Agenția Proprietății Publice, în calitate de autoritate responsabilă de administrarea și deetatzarea proprietății publice, cât și Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, au subliniat în informațiile prezentate că realizează acțiunile de rigoare în vederea efectuării unei gestionări eficiente a patrimoniului public pentru asigurarea drepturilor și intereselor statului și nu va admite o administrare corporativă întru prejudicierea entității de stat.

*Comisia de anchetă privind modul de exploatare a
substanțelor minerale utile și determinarea impactului
asupra mediului*

Fișa Comisiei de anchetă	
Actul normativ de constituire	Proiectul hotărârii nr. 309 din 29.10.2021 Hotărârea Parlamentului nr. 163 din 04.11.2021
Autorii	Majoritatea parlamentară (PAS); M. Cușnir, I. Coșeru, V. Roșca, Gh. Agheorghiesei, L. Carp, I. Babici, I. Coșeru, M. Cușnir, I. Babici, P. Frunze, R. Mudreac, L. Carp, I. Sibova
Componența	Președinte – I. Coșeru (PAS); Vicepreședinte – R. Mudreac (BCS); Secretar – M. Cușnir (PAS); Membri: I. Babici (PAS), V. Bolea (PAS), L. Carp (PAS), P. Frunze (PAS), I. Lozovan (BCS), I. Sibova (BCS), R. Apostolova (PȘor)
Termen	4 luni
	7 luni, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 53/2022
	8 luni, modificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 144/2022
Raportul finalizat	Proiectul hotărârii nr. 286 din 13.07.2022
Raportul votat	Hotărârea Parlamentului nr. 200 din 14.07.2022

Contextul și scopul constituirii

Comisia a fost constituită, urmare a expirării termenului de activitate al Comisiei de anchetă din același domeniu, constituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 216/2020 (abrogată prin Hotărârea Parlamentului nr. 163/2021), iar Comisia de anchetă nu și-a finalizat totalmente activitatea în domeniul respectiv din cauza declanșării alegerilor parlamentare anticipate.

Potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului privind constituirea Comisiei de anchetă, scopul Comisiei viza analiza respectării condițiilor de extragere a substanțelor minerale și a cerințelor speciale de protecție a mediului înconjurător la exploatarea zăcămintelor, precum și determinarea lacunelor cadrului legal existent în domeniul exploatării substanțelor minerale utile și elucidarea curențelor în domeniul vizat.

Comisia de anchetă în noua sa componență, avea de asemenea ca scop generalizarea și sistematizarea informațiilor acumulate, continuarea investigațiilor în domeniul gestionării substanțelor minerale utile, determinarea impactului asupra mediului și pregătirea raportului integrat pe subiectul exploatării resurselor minerale utile în Republica Moldova.

Activitatea Comisiei

Potrivit raportului Comisiei în cele opt luni de activitate, comisia s-a întrunit în 24 de ședințe de audieri și a efectuat opt vizite în teritoriu. Au fost audiate circa 150 de persoane, inclusiv conducători de întreprinderi, reprezentanți ai administrațiilor publice centrale și locale, ONG-uri de mediu, etc. Comisia a înaintat 205 demersuri cu solicitări de informații diferitelor instituții ale statului. Pe parcursul activității sale, Comisia a audiat organele administrației publice centrale care asigură administrarea de stat în domeniul folosirii și protecției subsolului precum și cele cu tangențe în domeniu. De asemenea, au fost efectuate vizite de documentare la întreprinderile miniere din țară, în cadrul cărora s-au analizat aspecte ce țin de respectarea condițiilor de extragere a substanțelor minerale și a cerințelor speciale de protecție a mediului înconjurător la exploatarea zăcămintelor. Raportul conține circa 160 de pagini cu constatări și recomandări către instituțiile statului.

Reieșind din prevederile Hotărârilor Parlamentului nr.72/2019 și nr.200/2022, precum și Planurile de acțiuni, Comisia mediu și dezvoltare regională/Comisia mediu, a organizat, desfășurat și documentat zece evenimente la care au fost invitați, după caz, reprezentanți ai Ministerului Mediului, Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Agenției de Mediu, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției pentru Supraveghere Tehnică, Agenției Relații Funciare și Cadastru, Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat, Ministerului Justiției, Asociației Administratorilor Autorizați din Moldova, Agenției de Guvernare Electronică, Agenției Naționale Transport Auto, Administrațiilor Publice Locale, precum și ai societății civile.

Prin Hotărârea nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă, Parlamentul a luat act de raportul Comisiei și luând în considerație recomandările Comisiei a dispus autorităților responsabile luarea unui șir de măsuri pentru redresarea situației. Raportul comisiei de anchetă a fost remis Guvernului, Consiliului Suprem de Securitate, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Procurorilor și Centrului Național Anticorupție.

Impactul activității comisiei și gradul de implementare al recomandărilor

Din analiza măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile se constată că recomandările aprobate prin Hotărârea nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului *nu au fost realizate*, unele fiind în curs de desfășurare. (vezi Anexa nr. 9)

La data de 19 mai 2023, urmare a audierii Raportului Guvernului Republicii Moldova privind implementarea recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului (executarea art. 2 al Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022), Comisia parlamentară a constatat că acțiunile întreprinse de către autoritățile publice vizate nu au asigurat pe deplin implementarea recomandărilor, atestându-se restanțe majore, iar ce ține de termenele stabilite, acestea au fost cu mult depășite.

Astfel, s-a considerat judicios ca Guvernul, în termen de 180 de zile, să raporteze Parlamentului despre asigurarea elaborării și aprobării actelor normative necesare, precum și implementării recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă, iar Procuratura Generală să prezinte în plenul Parlamentului un raport privind rezultatele investigațiilor efectuate, conform recomandărilor expuse, până la 1 decembrie 2023. Comisia a propus plenului Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de hotărâre privind executarea art. 2 al Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului. Proiectul de hotărâre elaborat urmare a examinării Raportului prenotat a fost votat la ședința plenară din 23 iunie 2023 (Hotărârea Parlamentului nr. 174).

În urma celor menționate mai sus, menționăm că Comisia permanentă de profil a asigurat în mod transparent controlul asupra executării hotărârii privind aprobarea raportului comisiei de anchetă.

3.3 Comisiile de anchetă cu raport neaprobat de către Parlament

Activitatea a 6 comisii de anchetă nu s-a finalizat cu prezentarea și aprobarea unor rapoarte. Doar 3 comisii au elaborat rapoarte și au înregistrat proiecte privind aprobarea acestora. Una din comisii nu și-a finalizat activitatea din cauza declanșării alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, activitatea acesteia fiind preluată ulterior de o nouă comisie constituită în 2021, care a și prezentat raportul. Aceste comisii au fost constituite atât la inițiativa deputaților din majoritatea parlamentară cât și din opoziție. Motivul principal care a stat la baza nefinalizării activității acestora ar fi lipsa consensului și voinței politice.

*Comisia de anchetă pentru verificarea activității
Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei” în legătură cu
informațiile referitoare la organizarea de către angajații
întreprinderii a transportării ilegale în afara teritoriului
Republicii Moldova a substanțelor interzise*

La data de 21 aprilie 2016, la inițiativa unor deputați (PLDM), prin [Hotărârea nr. 74/2016](#) a fost constituită Comisia de anchetă pentru verificarea activității Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei” în legătură cu informațiile referitoare la organizarea de către angajații întreprinderii a transportării ilegale în afara teritoriului Republicii Moldova a substanțelor interzise.

Scopul constituirii Comisiei de anchetă, potrivit notei informative a Hotărârii de constituire, viza analiza și stabilirea faptelor transportării ilegale prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei”, în afara teritoriului Republicii Moldova, a substanțelor interzise de legislația națională și internațională, precum și identificarea persoanelor și instituțiilor implicate în cazul stabilirii ilegalității respective. Pornind de la faptul că Î.S. „Poșta Moldovei” este o entitate de stat de interes național care prin activitatea sa, inclusiv făcând uz de simbolurile naționale, reprezintă imaginea Republicii Moldova în afara țării, Parlamentul a considerat necesar de a verifica respectarea legislației în activitatea instituției vizate.

Potrivit art. 2 din Hotărârea de constituire, Comisia de anchetă urma să prezinte Parlamentului, până la data de 29 iulie 2016 (termen modificat prin H.P. nr. 167/2016 și H.P. nr. 98/2016), un raport cu privire la nivelul de implicare a factorilor de decizie sau a altor angajați ai Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” în organizarea transportării ilegale, prin intermediul întreprinderii respective, în afara teritoriului Republicii Moldova a substanțelor interzise.

Pornind de la faptul că viziunile membrilor Comisiei de anchetă au fost diferite, membrii Comisiei au elaborat două rapoarte de activitate. Drept urmare, în procedura parlamentară au fost înregistrate proiectul de [hotărâre nr. 34](#) din 20.02.2017 privind Raportul de alternativă a Comisiei și proiectul de [hotărâre nr. 134](#) din 03.05.2017 privind Raportul de bază al Comisiei de anchetă pentru verificarea activității Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei” în legătură cu informațiile referitoare la organizarea de către angajații întreprinderii transportării ilegale în afara teritoriului Republicii Moldova a substanțelor interzise. Ambele rapoarte au fost semnate de către 4 membrii din cei 9 membri ai comisiei. Un membru a refuzat să semneze oricare din aceste două documente.

Din informația prezentată în Rapoartele Comisiei de anchetă, pe durata mandatului său de activitate Comisia s-a întrunit în 14 ședințe de lucru cu întocmirea proceselor-verbale și stenogramelor. Pentru realizarea mandatului său de activitate, Comisia a înaintat demersuri și a solicitat informație necesară de la mai multe instituții. Comisia a examinat aproximativ 50 mii de documente, a audiat 12 persoane, a atras în ședințe experți de la diferite ministere.

Raportul de bază, accentuează faptul că Comisia de anchetă nu a constatat încălcări grave, iar expedierea substanțelor interzise prin intermediul trimiterilor poștale nu au fost stabilite.

Raportul de alternativă prevede că rezultatele activității Comisiei de anchetă au scos în evidență o multitudine de abateri de la legislația națională și internațională la care Republica Moldova este parte, inclusiv și încălcări eventual pasibile de răspundere penală. Odată cu aceste dezvăluiri au apărut mai multe semnale și informații că schema de organizare a transportării ilegale, în afara teritoriului Republicii Moldova, a substanțelor interzise s-a desfășurat cu cunoștința, și admiterea ei de către persoane cu funcții de răspundere din Guvern, în raport cu care există dubii rezonabile de integritate. Reieșind din aspectele examinate și constatările formulate, ambele rapoarte conțin concluzii și recomandări.

Potrivit paginii oficiale a Parlamentului proiectele sus-numite privind aprobarea rapoartelor nu au fost examinate în ședință plenară fiind retrase din procedura legislativă, devenind nule conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr. 3 din 20.06.2019.

Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale

La data de 18 iunie 2019, la inițiativa unui grup de deputați (PAS), prin [Hotărârea Parlamentului nr. 48/2019](#) a fost constituită Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale.

Potrivit notei informative a Hotărârii de constituire a Comisiei de anchetă, scopul acesteia viza elucidarea aspectelor aferente tentativei de puci anticonstituțional pusă la cale de către Partidul Democrat și încercată de a fi realizată prin intermediul Curții Constituționale și a Procuraturii Generale. În acest sens, comisia urma să analizeze modul în care au fost emise cele 6 acte ale Curții Constituționale adoptate între 7 și 9 iunie 2019, revizuite și anulate prin hotărârea Curții din 15 iunie 2019. Autorii inițiativei au menționat că, deși toate aceste acte au fost revizuite și anulate printr-o hotărâre a Curții Constituționale din 15 iunie 2019, este nevoie de o analiză a modului cum au fost adoptate toate aceste acte. În acest sens, autori inițiativei considerau că este important de a se investiga, în special, cine și când a decis ca ședințele Curții să se desfășoare în zilele de sâmbătă și duminică, unde și când au fost întocmite sesizările, au avut sau nu loc dezbaterile publice, există sau nu înregistrări video ale ședințelor Curții, cine a redactat deciziile, hotărârile și avizele, există sau nu stenogramele și procesele-verbale ale ședințelor curții, perioada de timp în care au fost acestea redactate etc.

Potrivit art.2 din Hotărârea nr. 48/2019, Comisia urma să antreneze în activitatea sa toate autoritățile statului responsabile, să audieze părțile și persoanele implicate și să prezinte Parlamentului, în termen de 180 de zile, raportul cu privire la circumstanțele de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional întreprinsă de Partidul Democrat din Moldova prin intermediul Curții Constituționale și al Procuraturii Generale.

Termenul de activitate al Comisiei a fost modificat prin hotărârile Parlamentului nr. 144/2019 și nr. 109/2019, drept argument fiind necesitatea asigurării efectuării unei anchete detaliate în scopul întocmirii unui raport cu privire la circumstanțele de fapt și de drept privind tentativa de puci anticonstituțional, care urmează a fi prezentat Parlamentului.

Comisia de anchetă privind „tentativa puciului anticonstituțional întreprins de Partidului Democrat” și-a încheiat activitatea fără să prezinte un raport. Totodată, Parlamentul a refuzat să prelungească activitatea comisiei. Despre acest lucru a anunțat deputatul PPDA, Dinu Plîngău, în cadrul unei [conferințe de presă](#).

Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor înstrăinării patrimoniului sindicatelor

La data de 13 februarie 2020, la inițiativa unui grup de deputați (PDA, PAS, Pro Moldova, PSRM), prin [Hotărârea Parlamentului nr. 11/2020](#) a fost constituită Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor înstrăinării patrimoniului sindicatelor.

Condițiile care au impus constituirea Comisiei de anchetă, potrivit notei informative a Hotărârii Parlamentului au servit investigațiile jurnalistice, cu prezentarea actelor și a modalităților prin care au fost înstrăinate bunuri de milioane din patrimoniul Sindicatelor din Republica Moldova, prin intermediul liderilor sindicali. Autorii inițiativei au relatat că, investigarea cazurilor de gestionare frauduloasă a patrimoniului sindicatelor din Republica Moldova, prin intermediul Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, demonstrează faptul că liderii acestora nu au fost preocupați de apărarea și protejarea drepturilor angajaților, inclusiv a celor patrimoniale. Înstrăinarea patrimoniului sindical s-a făcut prin negocieri directe, fără licitații, majoritatea bunurilor fiind puse ulterior în gaj, pentru a acoperi credite mai mari decât prețul obiectelor. Multe dintre aceste tranzacții fac obiectul unor dosare penale.

Potrivit art. 2 din Hotărârea nr.11/2020, Comisia urma să antreneze în activitatea sa toate autoritățile statului responsabile, să audieze părțile și persoanele implicate și să prezinte Parlamentului, până la 15 mai 2021, raportul cu privire la elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind procesul de înstrăinare a patrimoniului sindicatelor. Termenul de prezentare a fost prelungit de două ori, prin hotărârile Parlamentului nr. 65/2021 și nr.210/2020.

În urma activității, Comisia a notat în raportul său un șir de recomandări în adresa Guvernului și Procuraturii Generale.

Potrivit paginii oficiale a Parlamentului, inițiativa legislativă privind proiectul de hotărâre cu privire la [Raportul Comisiei de anchetă](#) pentru elucidarea înstrăinării patrimoniului sindicatelor a fost înregistrat în procedură legislativă la data de 30.04.2021, cu nr. de înregistrare 145. Proiectul de act nu a fost examinat de Parlament și a devenit NUL conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021.

Comisia de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor care au dus la „spălătoria” banilor murdari în proporție deosebit de mare prin intermediul judecătoriilor și instituțiilor financiar – bancare din Republica Moldova

La data de 27 noiembrie 2020, la inițiativa unui grup de deputați (Platforma DA), prin [hotărârea Parlamentului nr. 213/2020](#) a fost constituită Comisia de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor care au dus la „spălătoria” banilor murdari în proporție deosebit de mare prin intermediul judecătoriilor și instituțiilor financiar – bancare din Republica Moldova.

Potrivit notei informative a Hotărârii de constituire a Comisiei de anchetă, scopul constituirii viza problemele sectorului financiar și din sistemul judecătoresc care au dus la implementarea unei scheme internaționale de spălare a banilor cu o proveniență dubioasă care au trecut prin Republica Moldova și au fost legalizați prin intermediul unor instanțe de judecată. Consolidarea eforturilor tuturor instituțiilor statului pentru elucidarea circumstanțelor spălării banilor prin intermediul instituțiilor financiar – bancare și a instanțelor de judecată în perioada 2010 și 2014, în Republica Moldova, acțiuni care urmează să aducă rezultate concrete pentru identificarea celor vinovați, a persoanelor ce poartă vina pentru amplificarea fenomenului „spălătoriei miliardelor”, cu ulterioara sesizare a organelor de drept pentru tragerea lor la răspundere în conformitate cu legislația Republicii Moldova, cât și purificarea instituțiilor de stat de persoanele care au fost implicate direct sau indirect în schema respectivă și recuperarea prejudiciilor pecuniare în favoarea Republicii Moldova.

Potrivit art. 2 din Hotărârea nr. 213/2020, Comisia urma să antreneze în activitatea sa toate autoritățile statului responsabile, să audieze părțile și persoanele implicate și să prezinte Parlamentului, în termen

de 120 de zile, raportul cu privire la elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind spălarea banilor în proporții deosebit de mari prin intermediul judecătoriilor și al instituțiilor financiar-bancare din Republica Moldova, începând cu anul 2010. Termenul de activitate al Comisiei a fost prelungit până la 165 de zile, prin hotărârea Parlamentului. nr. 48/2021.

Cu privire la Raportul Comisiei, Inga Grigoriu, președinta Comisiei, [citată de TV8](#), a relatat că: „Raportul Comisiei parlamentare „Laundromat” nu poate fi deocamdată înregistrat ca proiect de hotărâre, pe motiv că patru membri ai Comisiei evită să-l semneze. Este vorba despre membri ai comisiei desemnați din partea PSRM, Partidul Șor și Pro Moldova.

Raportul stabilește conexiuni directe cu alte activități ilicite din domeniul financiar-bancar cum ar fi: spălări de bani prin segmentul transnistrean, falimentarea de întreprinderi regionale, atacuri raider, conexiuni directe cu jaful bancar, toate fiind puse în aplicare prin intermediul persoanelor interpușe, entități juridice naționale, companii înregistrate în zone offshore, persoane politice, scrie IPN.”

Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile

La data de 27 noiembrie 2020, la inițiativa unui grup de deputați (PDM, PPDA, PAS, ACUM PLATFORMA DA), prin [hotărârea Parlamentului nr. 216/2020](#) a fost constituită Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile.

Potrivit notei informative a proiectului Hotărârii de constituire a Comisiei de anchetă, scopul Comisiei viza analiza respectării condițiilor de extragere a substanțelor minerale și a cerințelor speciale de protecție a mediului înconjurător la exploatarea zăcămintelor, precum și determinarea lacunelor cadrului legal existent în domeniul exploatării substanțelor minerale utile și elucidarea curenților în domeniul vizat. Constituirea Comisiei a avut loc urmare a sesizărilor în adresa Parlamentului referitor la activitățile ilegale ale anumitor agenți economici și a constatărilor făcute în urma vizitelor de lucru a Comisiei permanente mediu și dezvoltare regională și a informației oferite de Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Potrivit art. 2. din Hotărârea nr. 216/2020, Comisia urma să antreneze în activitatea sa toate autoritățile responsabile de domeniu, să audieze părțile și persoanele implicate și să prezinte Parlamentului, în termen de 6 luni, raportul cu privire la rezultatele și concluziile anchetei, termen ulterior prelungit prin Hotărârea Parlamentului nr. 19/2021.

Din considerentul declanșării alegerilor parlamentare anticipate, Comisia de anchetă nu și-a finalizat activitatea și prin urmare, în noua legislatură prin Hotărârea Parlamentului nr. 163/2021 a fost constituită o nouă Comisie de anchetă la același subiect, care a preluat activitatea comisiei precedente.

Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor presupusei răpiri a ex-judecătorului ucrainean, Mykola Chaus

La data de 9 aprilie 2021, la inițiativa unui grup de deputați (PSRM), prin [Hotărârea Parlamentului nr. 51/2021](#) a fost constituită Comisia de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor presupusei răpiri a ex-judecătorului ucrainean, Mykola Chaus.

Potrivit notei informative a Hotărârii de constituire a Comisiei de anchetă, necesitatea constituirii Comisiei consta în monitorizarea acțiunilor organelor competente de soluționarea cazului în scopul identificării curenților din legislația Republicii Moldova. O altă atribuție semnificativă a acestei comisii ar fi propunerea modificărilor în actele normative, care ar urma să fie aplicate în scopul neadmiterii cazurilor analogice. În acest context, un alt obiectiv al comisiei de anchetă este colaborarea cu instituțiile de stat ale căror competență ține de soluționarea situațiilor de genul dat, de asemenea comisia urma să

înainteze propuneri pentru soluționarea eficientă și rapidă a cazului, în scopul neadmiterii încălcării grave ale drepturilor omului, dar și a legislației din domeniul penal al Republica Moldova.

Conform art. 2 din Hotărârea nr. 51/2021, Comisia urma să antreneze în activitatea sa toate autoritățile statului responsabile, să audieze părțile și persoanele implicate și să prezinte Parlamentului, în termen de până la 60 de zile, raportul cu privire la elucidarea circumstanțelor presupusei răpiri a ex-judecătorului ucrainean Mykola CHAUS.

Potrivit paginii oficiale a Parlamentului, inițiativa legislativă privind proiectul de hotărâre cu privire la Raportul Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor presupusei răpiri a ex-judecătorului ucrainean Mykola Chaus a fost înregistrat în procedură legislativă la data 09.06.2021 cu nr. 151. În urma lucrărilor Comisiei, a analizei exhaustive a cazului, au fost luate un șir de concluzii preliminare, dat fiind faptul că urmărirea penală era în derulare.

Proiectul de hotărâre cu privire la Raportul Comisiei de anchetă a fost retras din procedură legislativă la data de 10.08.2021. Proiectul de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr. 6 din 10.08.2021.

4. Concluzii generale privind activitatea comisiilor de anchetă

Controlul parlamentar, alături de funcția de legiferare, trebuie privită în calitate de una din funcțiile esențiale ale Parlamentului, deoarece numai în acest fel este posibil ca Parlamentul, în calitate de exponent al voinței poporului, să verifice dacă autoritățile executive își exercită atribuțiile lor în concordanță cu prevederile legale, cu drepturile omului și interesele generale ale societății. De menționat că Parlamentul în ultimii ani a intensificat valorificarea funcției de control parlamentar, a instituționalizat proceduri și a abordat subiecte de interes public, plasând astfel Parlamentul într-o nuanță mai pozitivă în societate.

Inițiativele de constituire și domeniile de investigații

- Inițiativele de constituire a comisiilor de anchetă reprezintă în primul rând instrumentul de control parlamentar al opoziției parlamentare;
- Scopul principal al înregistrării inițiativelor este de a evidenția unele probleme de interes major pe care deputații autori le consideră oportune de a fi făcute publice și de a fi soluționate;
- Din numărul total de inițiative de formare a comisiilor de anchetă, doar 1/3 sunt acceptate de Parlament;
- Cel mai frecvent au fost supuse anchetei problemele din domeniul financiar-bancar, concesiunii și gestionării proprietății publice, managementul defectuos al întreprinderilor de

stat, și unele situații privind săvârșirea unor ilegalități de către demnitari de stat sau unele persoane terțe;

- Majoritatea problemelor și domeniilor investigate reprezintă interesul public, însă unele situații investigate sunt rezultatul confruntărilor politice dintre puterile politice reprezentate în Parlament. Acest fapt poate fi dovedit inclusiv și prin analiza comparativă a evenimentelor/situațiilor investigate și însăși perioada de desfășurare a activității comisiilor de anchetă.

Activitatea comisiilor de anchetă

- Dispozițiile din Regulamentul Parlamentului referitoare la organizarea și funcționarea comisiilor de anchetă nu sunt reglementate în deplină măsură;
- Deputații nu au capacitatea suficientă pentru a realiza un control parlamentar eficient, deoarece nu dispun de toate instrumentele necesare pentru a se informa și a organiza activități de investigare alternative. Aceștia dispun doar de informațiile pe care le prezintă autoritățile/instituțiile responsabile;
- Aproape jumătate din comisiile de anchetă constituite nu-și îndeplinesc atribuțiile stabilite prin hotărârea de constituire și nu înaintează spre examinare și aprobare în plenul Parlamentului raportul comisiei. Cazurile în care comisiile de anchetă au elaborat rapoarte și le-au înregistrat, însă nu au fost promovate și nu au fost discutate în plenul legislativului pot fi catalogate drept o risipă de resurse administrative. Rezultă că activitatea comisiilor a fost doar una de informare, cu o lipsă de randament și impact;
- Termenele stabilite în hotărârile de constituire a comisiilor de anchetă sunt frecvent modificate, chiar și în urma modificărilor aceste termene nu sunt respectate. Posibilele cauze ar fi faptul că, comisiile nu planifică și estimează corect acțiunile și procesele, fie din cauza unui deficit de capacitate, ori sunt întâmpinate deficiențe în activitatea comisiei, cum ar fi lipsa de experți, lipsa de receptivitate din partea subiecților vizați sau chiar lipsa unui consens politic;
- Potrivit legislației, instituțiile și organizațiile sunt obligate, în condițiile legii, să răspundă la solicitările comisiei de anchetă, însă legislația nu prevede sancțiuni în cazul neprezentării persoanelor vizate;

Înaintarea recomandărilor și controlul exercitării acestora

- Recomandările comisiilor de anchetă aprobate de Parlament nu au o finalitate clară. Majoritatea vizează dezvoltarea, ajustarea și completarea cadrului normativ, investigarea unor presupuse acțiuni/inacțiuni ale persoanelor implicate în anumite procese, desfășurarea unor analize sau monitorizări cu indicarea unor termene de realizare;
- Recomandările care au fost realizate au fost executate cu depășirea termenelor indicate. O mare parte din recomandări se află în curs de desfășurare. Posibilele circumstanțe ce stau la baza acestui fapt este volumul mare de recomandări în raport cu capacitatea autorității responsabile, sau apariția unor condiții sau evenimente neplanificate, cum ar fi pandemia sau declanșarea alegerilor anticipate. Ținem să menționăm și cazul în care unei autorități publice (Curtea de Conturi) i s-a pus drept sarcină o activitate ce depășește atribuțiile legale ale acesteia, potrivit instituției vizate;
- Nu sunt prevăzute mecanisme de monitorizare a implementării recomandărilor comisiilor de anchetă și procedura de raportare a Guvernului și altor autorități/instituții vizate în rapoartele comisiilor de anchetă;
- Nu este reglementat mecanismul controlului asupra executării hotărârilor Parlamentului privind rapoartele comisiilor de anchetă ce urmează a fi exercitat de către comisiile permanente.

Recomandări

Luând în considerație cele menționate mai sus, în scopul eficientizării instituției controlului parlamentar prin desfășurarea anchetelor de către comisiile de anchetă instituite de Parlament, se recomandă:

1. Completarea prevederilor legale cu reglementări clare privind modul de organizare și funcționare a comisiilor de anchetă, atribuțiile comisiei, participarea la ședințele comisiei, inclusiv citarea și audierea persoanelor, procedura în fața comisiei de anchetă, forța juridică a raportului comisiei de anchetă.
2. Precizarea problemelor și chestiunilor ce pot deveni obiectul investigației comisiei de anchetă, pentru a evita apariția unor confuzii între scopul creării unei comisii speciale sau a unei comisii de anchetă. Spre deosebire de prevederile privind comisiile de anchetă, Regulamentul Parlamentului descrie scopul constituirii comisiilor speciale, dar totuși putem remarca că au fost constituite unele comisii speciale a cărui domeniu de intervenție poate fi interpretat drept un domeniu de investigație pentru o comisie de anchetă⁴.
3. Asigurarea transparenței prin reglementarea clară a cazurilor, motivelor neacceptării de către Parlament a inițiativelor legislative de constituire a comisiilor de anchetă;
4. Pentru a nu admite frecvențele modificări a termenelor de desfășurare a anchetelor parlamentare se propune ca termenul de 190 de zile să fie stabilit de Regulamentul Parlamentului, în interiorul căruia comisia de anchetă să finiseze ancheta, să întocmească raportul comisiei și să-l prezinte Parlamentului spre examinare.
5. Instituționalizarea instrumentelor necesare pentru informarea și organizarea activității de investigare alternativă, de către deputații din fracțiunile de opoziție.
6. Reglementarea cazurilor când raportul comisiei de anchetă nu este înaintat spre examinare și aprobare în plenul Parlamentului.
7. Reglementarea clară a atribuțiilor comisiei/comisiilor permanente de control asupra executării hotărârilor Parlamentului privind rapoartele comisiilor de anchetă și a modului de raportare a Guvernului și altor autorități/instituții vizate în rapoartele comisiilor de anchetă;
8. Instituționalizarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor comisiilor de anchetă. Plasarea pe pagina web oficială a Parlamentului, împreună cu raportul comisiilor de anchetă și a răspunsurilor autorităților vizate.
9. Reglementarea sancțiunilor în cazul neprezentării persoanelor/autorităților/instituțiilor vizate să răspundă, să prezinte informații la solicitările comisiei de anchetă.
10. Reglementarea cazurilor în care nu sunt îndeplinite atribuțiile stabilite prin hotărârea de constituire, precum și a cazurilor în care nu sunt îndeplinite atribuțiile stabilite prin hotărârea privind raportul comisiei de anchetă.
11. Reglementarea activității comisiei de anchetă în cazul alegerilor ordinare sau anticipate.

---

⁴ (ex. Comisia specială de examinare a procesului decizional privind controlul inflației și politica monetară pe parcursul ultimelor 18 luni, Comisia specială pentru examinarea eficienței aplicării reglementărilor din sectorul produselor petroliere)

Lista proiectelor de hotărâri privind constituirea comisiilor de anchetă în perioada 2015-2023 (devenite nule, retrase, respinse)

1. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea situației de pe piața farmaceutică a Republicii Moldova și modul de asigurare cu medicamente a instituțiilor medico-sanitare publice nr. 32 din 18.02.2015 (Proiect de act legislativ devenit nul în temeiul articolului 47 alin. (14) din Regulamentul Parlamentului)

Autorii: Igor Dodon, Greceanîi Zinaida, Golovatiuc Vladimir, Țîrdea Bogdat, Marina Radvan, Ion Ceban

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Propunerea formării Comisiei de anchetă- opoziția parlamentară.

2. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea cauzelor construcțiilor ilegale și gestionarea frauduloasă a terenurilor publice în mun. Chișinău nr.55 din 06.03.2015 (respins 03.12.2015)

Autorii: Bolea Vasile, Novac Grigore, Marina Radvan, Ghenadi Mitriuc, Oleg Lipskii, Alla Dolința, Mudreac Radu, Victor Sorocean, Lidia Lupu, Golovatiuc Vladimir;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

3. Proiectul hotărârii privind crearea Comisiei de anchetă pentru examinarea legalității procedurii de alegere a Președintelui Academiei de Științe, domnului Gheorghe Duca pentru al treilea mandat consecutiv și verificarea modului de gestionare a resurselor nr.129 din 31.03.2016 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019)

Autorii: Igor Dodon, Andrei Neaguța, Victor Sorocean, Novac Grigore, Ghenadi Mitriuc, Anatolie Labuneț, Smirnov Eduard, Elena Hrenova, Oleg Lipskii, Golovatiuc Vladimir, Alla Dolința, Batrîncea Vlad, Gagauz Fiodor, Vladimir Țurcan;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

4. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru examinarea și stabilirea legalității și valabilității actelor de studii ale Prim-ministrului Republicii Moldova, domnul Chiril Gaburici nr.150 din 17.04.2015 (retras 22.01.2016)

Autorii: Valeriu Munteanu, Corina Fusu, Carp Lilian, Veaceslav Untilă, Ion Apostol, Iurie Dîrda, Gheorghe Brega;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

5. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru investigarea cauzelor neprezentării, în termen, pentru depozitare în Arhiva Parlamentului ale tuturor materialelor documentare și al Raportului Comisiei de anchetă pentru examinarea modului de administrare a pachetului de acțiuni al statului deținut la "Banca de economii" SA și a situației din domeniul financiar-bancar din RM, condusă de deputatul Oleg Reidman ... nr.277 din 09.07.2015 (devenit nul 01.10.2017)

Autorii: Iurie Chirinciuc, Ion Apostol, Gheorghe Brega, Mihai Ghimpu, Mihaela Iacob, Iurie Dîrda, Veaceslav Untilă, Anatolie Șalaru;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a (iulie-septembrie 2015);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

6. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco nr. 35 din 16.02.2016 (respins 10.03.2016)

Autorii: Igor Dodon, Greceanîi Zinaida, Andrei Neguța, Vladimir Țurcan, Victor Sorocean, Golovatiuc Vladimir, Bolea Vasile, Elena Hrenova, Lebedinschi Adrian, Oleg Savva, Alla Dolința, Ghenadi Mitriuc, Smirnov Eduard, Anatolie Labuneț, Oleg Lipskii, Mudreac Radu, Furculiță Corneliiu, Marina Radvan, Odnostalco Vladimir;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

7. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în vederea prevenirii și contracarării "furtului miliardului" din sistemul banca al Republicii Moldova nr.317 din 14.07.2016 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019)

Autorii: Vladimir Țurcan, Țîrdea Bogdat, Novac Grigore, Bolea Vasile, Furculiță Corneliiu, Anatolie Labuneț;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

8. Proiectul hotărârii privind constituirea unei comisii de anchetă pentru verificarea legalității declarațiilor cu caracter antistatal, xenofob și distructiv făcute la adresa Republicii Moldova, cât și a statelor vecine de către Igor Dodon în calitatea s.a. nr.503 din 22.12.2016 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019);

Autorii: Mihai Ghimpu, Iurie Dîrda, Petru Cosoi, Roman Boțan, Ion Casian, Ion Apostol, Ștefan Vlas, Oleg Ogor, Carp Lilian;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Majoritatea parlamentară.

9. Proiectul hotărârii privind constituirea unei comisii de anchetă care să examineze etapa și nivelul de implementare a reformelor asumate în temeiul Acordului de Asociere și în conformitate cu Agenda revizuită de asociere, care stabilește 13 priorități s.a. nr.60 din 01.03.2018 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019)

Autorii: Mihai Ghimpu, Roman Boțan, Ștefan Vlas, Valerian Bejan, Petru Cosoi, Carp Lilian, Ion Apostol, Ion Casian.

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a;
- ✓ Opoziția parlamentară.

10. Proiectul hotărârii privind constituirea Comisiei de anchetă pentru verificarea legalității folosirii terenului atribuit Uniunii Teatrale, prin decizia Consiliului Municipal Chișinău, pentru construcția unui bloc de locuit de pe strada Băcioiului Nou nr. 294 din 27.07.2018 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019);

Autorii: Mihai Ghimpu, Alina Zotea, Ștefan Vlas, Ion Casian, Valerian Bejan, Petru Cosoi;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a (din luna mai 2017);
- ✓ Opoziția parlamentară.

11. Proiectul hotărârii privind constituirea unei Comisii de anchetă pentru verificarea legalității expulzării a 7 persoane de origine turcă care fac parte din corpul didactic și administrativ al Instituției Private de Învățământ Liceul Teoretic „Orizont” nr.306 din 18.09.2018 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019)

Autorii: Mihai Ghimpu;

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a(din luna mai 2017);
- ✓ Opoziția parlamentară.

12. Proiectul hotărârii cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor declarării indezirabile și îndepărtării sub escortă din Moldova a profesorilor de la rețeaua de licee „Orizont” nr.316 din 26.09.2018 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019)

Autorii: Iurie Țap , Tudor Deliu , Vadim Pistrinciuc , Grigore Cobzac , Maria Ciobanu.

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a(din luna mai 2017);
- ✓ Opoziția parlamentară.

13. Proiectul hotărârii privind constituirea unei Comisii de anchetă pentru verificarea încadrării în câmpul legal a modalității prin care a fost privatizată Întreprinderea de Stat compania aeriană ”Air Moldova” nr.340 din 11.10.2018 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.3 din 20.06.2019);

Autorii: Mihai Ghimpu , Roman Boțan , Petru Cosoi , Ion Casian , Ștefan Vlas, Valerian Bejan , Carp Lilian.

- ✓ Parlamentul de legislatura a IX-a(din luna mai 2017);
- ✓ Opoziția parlamentară.

14. Proiect de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor adoptării Legii nr.180 din 26.07.2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală și impactul acesteia sub aspectul legalizării spălării de bani și furtului mijloacelor financiare din sistemul bancar al Republicii Moldova nr. 34 din 29.03.2019 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021);

Autorii: Andrei Năstase, Alexandru Slusari, Sergiu Litvinenco, Liviu Vovc, Bolea Vasile, Perciun Dan, Iurie Reniță, Carp Lilian, Dumitru Alaiba, Maria Ciobanu, Stela Macari, Inga Grigoriu, Chiril Moțpan, Arina Spătaru, Popșoi Mihail, Marian Radu, Grosu Igor, Gherman Doin , Maia Sandu, Nicolaescu-Onofrei Liliana, Nantoi Oazu, Dinu Plîngău, Frunze Petru, Igor Munteanu, Octavian Țicu, Roșca Veronica;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a(iunie-noiembrie 2019);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

15. Proiect de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor care au dus la "spălătoria" banilor murdari în proporții deosebit de mari prin intermediul judecătoriilor și instituțiilor financiar-bancare din Republica Moldova nr. 37 din 29.03.2019 (respins 04.02.2021)

Autorii: Andrei Năstase, Alexandru Slusari, Sergiu Litvinenco, Liviu Vovc, Bolea Vasile, Perciun Dan, Iurie Reniță, Carp Lilian, Dumitru Alaiba, Maria Ciobanu, Stela Macari, Inga Grigoriu, Chiril Moțpan, Arina Spătaru, Popșoi Mihail, Marian Radu, Grosu Igor, Gherman Doina, Maia Sandu, Nicolaescu-Onofrei Liliana, Nantoi Oazu, Dinu Plîngău, Frunze Petru, Igor Munteanu, Octavian Țîcu, Roșca Veronica;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a(iunie-noiembrie 2019);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

16. Proiectul hotărârii privind constituirea unei Comisii de anchetă pentru examinarea situației create în mun.Chişinău privind autorizarea executării lucrărilor de construcție a obiectivelor noi în interiorul cartierelor locative existente și atribuirea terenurilor în acest scop nr.51 din 21.05.2019 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021);

Autorii: Vladimir Bolea, Frunze Petru, Sergiu Litvinenco, Marian Radu, Perciun Dan, Nicolaescu-Onofrei Liliana, Grosu Igor;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a(iunie-noiembrie 2019);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

17. Proiectul de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidare tuturor circumstanțelor privind procesul de lichidare a Băncii de Economii S.A., B.C. "UNIBANK" S.A. și B.C. "Banca Socială" S.A. nr. 267 din 19.11.2019 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021)

Autorii: Alexandru Slusari, Vasile Năstase, Stela Macari, Liviu Vovc, Maria Ciobanu, Chiril Moțpan, Dinu Plîngău;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a(noiembrie 2019-martie 2020);
- ✓ Opoziția parlamentară.

18. Proiectul de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea tuturor circumstanțelor de fapt și de drept a evenimentelor din aprilie 2009 nr.268 din 20.11.2019 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021)

Autorii: Dinu Plîngău, Maria Ciobanu, Liviu Vovc, Stela Macari, Vasile Năstase, Alexandru Slusari, Chiril Moțpan;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a(noiembrie 2019-martie 2020);
- ✓ Opoziția parlamentară.

19. Proiectul de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru evaluarea măsurilor întreprinse de Guvernul Republicii Moldova și instituțiile subordonate, în vederea prevenirii și combaterii epidemiei de COVID-19 nr.165 din 29.04.2020 nr. 165 din 29.04.2020 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021)

Autorii: Perciun Dan, Gherman Doina , Marian Radu, Sajin Galina, Roșca Veronica , Dumitru Alaiba;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a (martie-noiembrie 2020);
- ✓ Opoziția parlamentară.

20. Proiectul de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru examinarea minuțioasă a activității Comisiei pentru Situații Excepționale în perioada 17 martie – 15 mai 2020 și elucidarea tuturor măsurilor întreprinse și care urmează a fi întreprinse în vederea stopării epidemiei COVID-19 nr. 194 din 20.05.2020 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021)

Autorii: Ruxanda Glavan, Elena Bacalu, Andrian Candu, Serghei Sîrbu, Corneliu Padnevici, Oleg Sîrbu, Gheorghe Brașovschi.

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a (martie-noiembrie 2020);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

21. Proiectul de hotărâre cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea actelor de corupție și îmbogățire ilicită a Președintelui Republicii Moldova nr. 196 din 21.05.2020 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021);

Autorii: Dinu Plîngău, Alexandru Slusari, Inga Grigoriu, Arina Spătaru, Vasile Năstase, Stela Macari, Liviu Vovc, Maria Ciobanu, Igor Munteanu, Chiril Moțpan, Iurie Reniță.

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a (martie-noiembrie 2020);
- ✓ Opoziția parlamentară.

22. Proiectul de hotărâre a Parlamentului cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru examinarea minuțioasă și elucidarea tuturor circumstanțelor dispariției și presiunilor exercitate față de deputatul în Parlament Ștefan Gațcan nr. 295 din 03.07.2020 (Proiect de act normativ devenit nul conform Dispoziției Președintelui Parlamentului nr.6 din 10.08.2021);

Autorii: Vasile Bîtca, Corneliu Padnevici, Efrosinia Grețu, Andrian Candu, Serghei Sîrbu, Ghenadie Verdeș, Gheorghe Brașovschi, Grigore Repeșciuc, Angel Agache, Oleg Sîrbu, Elena Bacalu.

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a (martie-noiembrie 2020);
- ✓ Majoritatea parlamentară.

23. Proiectul de hotărâre privind instituirea Comisiei de anchetă pentru investigarea tuturor circumstanțelor de preluare forțată (atacurilor raider) și acțiunilor subversive de pe piața financiară nebancaară, din partea cetățeanului V. Platon, nr. 463 din 25.11.2020 (respins 27.11.2020)

Autorii: Șor Ilan, Fotescu Vadim, Igor Himici, Elena Bacalu, Vladimir Vitiuc, Apostolova Reghina, Ulanov Denis, Eleonora Graur, Ruxanda Glavan, Corneliu Padnevici, Tauber Marina, Jardan Petru, Grigore Repeșciuc, Violeta Ivanov, Serghei Sîrbu;

- ✓ Parlamentul de legislatura a X-a (noiembrie 2020- aprilie 2021);
- ✓ Propunerea formării Comisiei de anchetă- (mixtă).

Lista comisiilor de anchetă cu raport aprobat (în mediu 172 de zile):

1. HP nr. 20/2015 (15 zile; prelungit 30 – total 32 zile calendaristice);
2. HP nr.221/2015 (2 luni; prelungit 1 mai 2016) – total 371 zile calendaristice (termenul a fost încălcat cu 221 zile);
3. HP nr.204/2018 (60 zile) – (43 zile calendaristice);
4. HP nr.46/2019 (90 zile; prelungit 120) - (total 129 zile calendaristice);
5. HP nr.51/2019 (120 zile calendaristice (16.10.2019)) - 108 zile calendaristice; 240 zile calendaristice (termenul a fost încălcat cu 121 zile calendaristice)
6. HP nr.160/2020 (120 zile(15.10.2020)) - 227 zile calendaristice (termenul a fost încălcat cu 141 zile calendaristice)
7. HP nr.6/2021(60;90)- 85 zile calendaristice
8. HP nr.163/2021(4 luni;7 luni; 8 luni) - 252 zile calendaristice (termenul urma să fie prelungit pe 07.03.2022, dar a fost prelungit pe 10.03.2023, cu 7 luni).

Lista Comisiilor de anchetă constituite, cu raport neaprobat (în mediu 197 de zile):

1. HP nr.74/2016 (2 luni; 29 iulie 2016)- 377 zile calendaristice (de la constituirea Comisiei până la data ultimului proiect HP privind raportul Comisiei; 29 iulie 2016- peste termen cu 307 zile);
2. HP nr.48/2019(60;120;180)- 301 zile calendaristice (de la data constituirii Comisiei până la data expirării termenului prelungit(14.04.2020); 232 zile calendaristic(de la Constituire- proiectul HP privind raportul- 232 zile calendaristice);
3. HP nr.11/2020 (90 zile până la 01.02.2021; 01.02.2021 până la 15.05.2021)- 442 zile calendaristice din momentul Constituirii Comisiei de anchetă-proiectul de hotărâre cu privire la Raportul Comisiei;
4. HP nr.213/2020 (120 zile;165 zile)- aproximativ 160 zile calendaristice (de la constituirea Comisiei de anchetă până la întocmirea Raportului (nu a fost înregistrat);
5. HP nr.216/2020 (90 zile; 6 luni)-281 zile calendaristice (de la constituirea Comisiei până la expirarea termenului prelungit; termenul a expirat în septembrie 2021);
6. HP nr.51/2021(cel mult 60 zile)- 63 zile calendaristice (de la constituirea Comisiei până la data înregistrării proiectului de hotărâre cu privire la Raportul Comisiei).

Gradul de implementare a recomandărilor înaintate în raportul

Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse pentru stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA

Recomandările Parlamentului către autorități/instituții	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată/ în curs de desfășurare
<p>Guvernul în cooperare cu Banca Națională a Moldovei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inițierea modificării legislației bancare privind perfecționarea cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu principiile Basel III; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modificarea legislației bancare privind perfecționarea cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu principiile Basel III și a asigurat modificarea legislației bancare în vederea fortificării responsabilității Băncii Naționale a Moldovei. ✓ A fost elaborat noul cadru normativ primar și secundar bazat pe cadrul UE și a fost dezvoltată funcția de supraveghere din cadrul BNM; ✓ Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor; ✓ Legea nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor; ✓ Legea nr.233/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative; ✓ Legea nr. 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asiguratorilor/reasiguratorilor și societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar; ✓ Legea nr. 227/2018 pentru modificarea unor acte legislative, fiind stabilită intrarea în vigoare la 1 ianuarie 2020 a prevederilor aferente majorării plafonului de garantare și includerii persoanelor juridice de drept privat în schema de garantare; ✓ Legea nr.45/2022 pentru ratificarea Acordului multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare; ✓ Legea nr.69/2023 privind implementarea prevederilor Acordului multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare; 	<p style="text-align: center;">Acțiune realizată</p>

<p>cu legislația în vigoare, desecretizarea raportului comisiei de anchetă.</p> <p>Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • în termen de 30 de zile, evaluarea gradului de responsabilitate a factorilor de decizie antrenați în procesul de gestiune a activelor „Băncii de Economii” SA în perioada 2010–2014 și propunerea măsurilor disciplinare, inclusiv destituirea din funcții. <p>Banca Națională a Moldovei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea procesului de supraveghere bancară privind raportarea tranzacțiilor financiare și va înăspri disciplina de urmărire a executării prescripțiilor; • continuarea investigării situației în băncile asupra cărora s-a instituit administrare specială, cu antrenarea unei companii internaționale de profil, pentru identificarea tuturor circumstanțelor care au dus la agravarea situației financiare a instituțiilor respective, precum și pentru stabilirea trasabilității mijloacelor financiare care se presupune că au fost sustrate, în scopul recuperării prejudiciilor cauzate. <p>Consiliul Concurenței:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea dinamicii pieței valutare în perioada de referință pentru identificarea posibilelor acțiuni concertate care au dus la deprecierea leului și va lua măsurile necesare conform legislației. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ În scopul prevenirii perturbării stabilității sistemului financiar și a activității instituțiilor publice, precum și protejării intereselor deponenților, în august 2015, Guvernul Republicii Moldova, BNM, unele autorități ale administrației publice centrale și instituții publice au aprobat măsurile premergătoare retragerii licențelor deținute de „Banca de Economii” S.A., BC „BANCA SOCIALA” S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A. și termenele de realizare a acestora; ✓ La 27 septembrie 2016 a fost implementat Registrul riscului de credit, care oferă posibilitatea concentrării la BNM a informațiilor detaliate, veridice și prompte aferente riscului de credit la care se expun băncile licențiate. ✓ La data de 28.01.2015, compania Kroll a fost angajată de BNM pentru a conduce prima fază a investigațiilor; ✓ La 6 martie 2018, BNM a recepționat Raportul final privind investigația fraudei bancare de la companiile Kroll și Steptoe & Johnson; ✓ BNM a primit în mod oficial toate documentele de investigație de la consorțiul internațional Kroll și Steptoe & Johnson, care au fost transmise ulterior Procuraturii Anticorupție; ✓ Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței nr. ASER-68 din 11.12.2015, s-a constatat că ajutorul de stat pentru salvare acordat de Banca Națională a Moldovei sub formă de împrumuturi cu dobânzi preferențiale S.A. "Banca de Economii", B.C. "Banca Socială" S.A. și B.C."UNIBANK" S.A., după expirarea a 6 luni de la acordarea ajutorului de stat, constituie ajutor utilizat abuziv; prin nenotificarea ajutorului de stat acordat sub formă de garanții în condiții preferențiale S.A. "Banca de Economii", 	<p>Acțiune realizată</p> <p>Acțiune realizată</p> <p>Acțiune realizată/în curs de desfășurare</p> <p>Acțiune realizată/în curs de desfășurare</p>
---	--	---

<p>divulgarea informațiilor ce conțin secret de stat sau comercial ori la destabilizarea situației financiar-bancare din țară.</p>	<p>cauzat instituției financiare daune în proporții deosebit de mari. La fel, în instanța de judecată au fost expediate cauze penale pornite conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190, 238 și 243, pe faptul dobândirii ilicite a creditelor de la „Banca de Economii” SA;</p>	
<p>Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • constituirea subcomisiei permanente pentru exercitarea supravegherii și controlului domeniului financiar-bancar; • Controlul asupra executării Hotărârii Parlamentului. 	<p>✓ Constituirea comisiei permanente de control a finanțelor publice prin Hotărârea Parlamentului pentru modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 37/2019 privind înființarea comisiilor permanente ale Parlamentului și componența lor numerică;⁶</p>	<p>Acțiuni realizate</p>
<p>Președintele Parlamentului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inițierea procedurii de destituire din funcție a viceguvernatorului Băncii Naționale a Moldovei responsabil de supravegherea bancară în perioada de referință, precum și cea de revocare din funcție a președintelui Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. 	<p>✓ Hotărârea Parlamentului nr. 43/2015 privind revocarea domnului Artur GHERMAN din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare și cea de membru al comisiei;</p> <p>✓ Hotărârea Parlamentului nr. 30/2016 privind demisia domnului Dorin DRĂGUȚANU din funcția de Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei, de președinte al Consiliului de supraveghere, de președinte al Comitetului executiv și demisia domnului Marin MOLOȘAG din funcția de prim-viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei, de vicepreședinte al Consiliului de supraveghere, de vicepreședinte al Comitetului executiv și declararea vacanței acestor funcții din data de 11 aprilie 2016;</p> <p>✓ Hotărârea Parlamentului nr. 222/2016 privind numirea prim-viceguvernatorului Băncii Naționale a Moldovei.</p>	<p>Acțiuni realizate</p>

⁶ Link-ul de pe site-ul Parlamentului unde poate fi accesată informația din stenogramă pag.82-83

<p>Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea respectării legislației de către conducătorii autorităților publice centrale, de către funcționarii publici implicați în procesul de concesionare a activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora și, după caz, întreprinderea măsurilor de rigoare. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ La 02 mai 2023 cauza penală nr. 2023960037 a fost remisă spre examinare în instanța de judecată. ✓ Pe 9 martie 2023 Procuratura Anticorupție a anunțat că a terminat urmărirea penală pe segmentul investigației ce vizează concesionarea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”. ✓ Conform PA, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale (ARBI) a Centrului Național Anticorupție a aplicat sechestru pe bunurile și activele învinuiților în sumă de aproape 29 milioane de lei. 	<p>Acțiuni realizate</p>
---	---	---------------------------------

Recomandările Parlamentului către autorități/instituții	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată/ în curs de desfășurare
<p>Guvernul și Banca Națională a Moldovei, în termen de 60 de zile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea oportunității desecretizării și publicării tuturor materialelor legate de devalizarea sistemului bancar, în măsura în care această desecretizare nu va prejudicia mersul anchetei; • inițierea semnării acordurilor cu toate țările zone off-shore privind schimbul de informații fiscale; • examinarea oportunității revizuirii Legii nr.235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015. <p>Banca Națională a Moldovei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • până la data de 1 aprilie 2020, va prezenta un raport privind legalitatea acordării, în perioada 2014–2015, a creditelor de urgență, asigurate cu garanții de stat, pentru Banca de Economii S.A., B.C. “UNIBANK” S.A. și B.C. “BANCA SOCIALĂ” S.A., precum și 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ În temeiul Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, Banca Națională a desecretizat o serie de documente (corespondența cu autoritățile publice și documente interne organizatorico-administrative). ✓ Conform legislației privind asigurarea regimului secret, despre faptul desecretizării documentelor sus-menționate, Banca Națională a informat autoritățile publice cu care Banca Națională a avut schimb de informații și documente atribuite la secretul de stat. ✓ În același timp, Banca Națională a solicitat autorităților de la care a recepționat documentele atribuite la secret de stat să examineze oportunitatea desecretizării acestora, fapt ce va permite desecretizarea documentelor de răspuns ale Băncii Naționale. La data de 26.12.2019 a solicitat opinia Procuraturii Anticorupție privind prejudicierea anchetei desfășurate în legătură cu fraudă bancară, în cazul publicării materialelor desecretizate de Banca Națională. ✓ Documentele de pe care a fost scoasă parafa „secret de stat” conțin informații ce constituie alt secret protejat de lege (bancar, comercial, date cu caracter personal etc.), rămânând a fi confidențiale. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Banca Națională a avut ședințe de lucru și în continuare poartă discuții cu reprezentanții Ministerului Finanțelor referitor la revizuirea acestei legi. ✓ Sunt purtate discuții și cu reprezentanții Fondului Monetar Internațional în vederea consultării scenariilor identificate și oportunității revizuirii Legii sus-numite. ✓ Prin art. II din Legea nr. 42/2020 cu privire la modificarea unor acte legislative (intrată în vigoare la 2 aprilie 2020) a fost modificat art. 2 din Legea nr. 235/2016 (prin abrogarea alin. (11)-(13)), aceste modificări având drept scop, potrivit notei informative aferente de a 	<p>Acțiune realizată/ realizată parțial</p> <p>Acțiune parțial realizată/ în desfășurare</p>

<p>privind modalitatea de repartizare și de utilizare a mijloacelor bănești respective.</p>	<p>diminua presiunea financiară asupra bugetului de stat pe termen mediu și lung ca urmare a deservirii obligațiunilor de stat emise în anul 2016.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Banca Națională a Moldovei (BNM) a transmis Parlamentului și a publicat Raportul cu privire la legalitatea acordării, în perioada 2014–2015, a creditelor de urgență, asigurate cu garanții de stat, pentru Banca de Economii S.A., B.C. „BANCA SOCIALĂ” S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A. precum și modalitatea de repartizare și de utilizare a mijloacelor bănești respective.⁷ ✓ Raportul a fost elaborat în baza documentelor și informațiilor deținute sau obținute de către BNM, în limita competențelor sale, de la bănci, autorități publice, precum și din alte surse. ✓ Banca Națională constată că acordarea creditelor de urgență Băncii de Economii” S.A., BC „BANCA SOCIALĂ” S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A. în perioada noiembrie 2014 - aprilie 2015 a avut loc în corespundere cu cadrul legal, cu competența Băncii Naționale în calitate de banca centrală, cu informația cunoscută și obiectivele survenite la acel moment și în conlucrare cu autoritățile competente ale statului pentru asigurarea soluționării ordonate a acestor bănci în scopul evitării dereglării grave a funcțiilor critice ale sectorului bancar (accesul la depozitele bancare, efectuarea de plăți, asigurarea canalului de transmitere a politicii monetare), protejării prioritare a deponenților și menținerii stabilității financiare. Utilizarea creditelor de urgență de către cele trei bănci a fost efectuată în conformitate cu categoriile de creanțe specificate în Hotărârea Guvernului nr.938 din 13.11.2014. 	<p>Acțiune realizată</p>
<p>Procuratura Generală:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea cauzelor stagnării, admisă de către Procuratura Anticorupție în perioada 2015–2019, în procedurile de investigare a procesului de devalizare a sistemului bancar; • intensificarea colaborării cu serviciile speciale ale altor țări în vederea investigării fraudei bancare și recuperării mijloacelor sustrase, în special cu FBI; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ În curs de desfășurare; Urmărirea penală nu este finalizată. ✓ În curs de desfășurare; Urmărirea penală nu este finalizată. ✓ Audierea Raportului Procuraturii Generale privind investigarea furtului miliardului a avut loc mult mai târziu, la 19 februarie 2020. Pe pagina web a Parlamentului nu este publicată vreo decizie în acest sens. Potrivit acelor raportate, în cazul fraudei bancare au fost pornite aproximativ 200 de cauze penale, fiind investigate fapte din 2009-2014 ce țin de cele trei bănci litigioase – BEM, Banca 	<p>Acțiuni în curs de desfășurare</p> <p>Acțiune realizată</p>

<ul style="list-style-type: none"> • prezentarea către Parlament, în termen de 30 de zile, a unui raport privind investigarea devalizării sistemului bancar. • Controlul asupra executării prevederilor art. 3 și 4 din prezenta hotărâre va fi exercitat de Comisia economie, buget și finanțe 	<p>Socială și Unibank. Cauzele penale vizează, pe lângă neglijență, diferite componente de infracțiuni, cum ar fi escrocheria, dobândirea creditului prin înșelăciune, încălcarea regulilor de creditare, evaziune fiscală, spălarea banilor, gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, obstrucționarea supravegherii bancare, crearea și conducerea unei organizații criminale.</p> <p>✓ Comisia economie, buget și finanțe a realizat următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - În cooperare cu Guvernul și Banca Națională a Moldovei a asigurat modificarea legislației bancare în vederea perfecționării cadrului de reglementare și supraveghere în conformitate cu principiile Basel III și a asigurat modificarea legislației bancare în vederea fortificării responsabilității Băncii Naționale a Moldovei (a fost adoptată Legea nr.233/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legea nr.250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asiguratorilor/reasiguratorilor și societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar, Legea privind activitatea băncilor nr.202/2017); - a asigurat adoptarea Legii de ratificare a Acordului multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare; - a solicitat Băncii Naționale a Moldovei de a modifica și îmbunătăți reglementările normative interne cu privire la licențierea băncilor, cu privire la deținerea cotelor de participare în capitalul social al băncii, cu privire la exigențele față de administratori, consolidarea guvernării corporative prin perfecționarea sistemului de promovare continuă în funcții de administrator în cadrul băncilor a persoanelor care corespund principiului potrivit și adecvat și criteriilor de calificare și experiență (în baza recomandărilor din Ghidul Autorității Bancare Europene și cele ale experților Fondului Monetar Internațional); - a solicitat și a asigurat prin adoptarea reglementărilor normative creșterea pragului minim de garantare a depozitelor în sistemul bancar; - a constituit subcomisia permanentă pentru exercitarea supravegherii și controlului domeniului financiar-bancar care a solicitat raportarea periodică a progreselor înregistrate de către autoritățile vizate; - a solicitat Băncii Naționale a Moldovei, urmare a recepționării rapoartelor de investigație Kroll, transmiterea acestor materiale organelor de urmărire penală din RM pentru acțiuni ulterioare conform competențelor. 	<p>Acțiuni parțial realizate/ în desfășurare</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Controlul asupra executării prevederilor art. 5 din prezenta hotărâre va fi exercitat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică. 	<p>✓ Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a realizat următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La 27.11. 2019 prin scrisoarea Comisiei a fost solicitat informație de la Procuratura Generală în vederea executării prevederilor art. 5 din Hotărârea Parlamentului nr. 143/2019; - La 11.12.2019 pe ordinea de zi a ședinței Comisiei a fost inclusă audierea Raportului Procuraturii Generale privind executarea art. 5 din hotărârea nominalizată, însă dl Ruslan Popov, adjunctul Procurorului General nu a avut posibilitatea de a prezenta informația solicitată din partea unor membri ai Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică și din partea membrilor Comisiei de anchetă. Respectiv s-a decis ca peste 30 de zile organizarea audierilor suplimentare. - Potrivit demersului Procuraturii Generale (nr. 1-ld/20-750 din 24.01.2020) privind amânarea discuției acestei chestiuni pentru 2 sau 3 luni de zile, la ședința Comisiei permanente din 29.01.2020 s-a decis ca la mijlocul lunii februarie de audiat un raport intermediar al Procuraturii Generale. - Comisia prin scrisoarea CSN 10 nr. 21 din 03.02.2020 a solicitat de la Procuratura Generală prezentarea raportului intermediar la ședința Comisiei din 19.02.2020, la care au participat și unii membri ai Comisiei de anchetă. Respectiv, Procuratura a prezentat Raportul intermediar prin scrisoarea nr. 1-ld/20-1550 din 17.02.2020, care a fost examinat în cadrul ședinței Comisiei din 19.02.2020. - La scrisoarea Comisiei permanente nr. CSN10/132 din 25.05.2020, Procuratura Generală a prezentat prin scrisoarea nr. I I 20L/20-4332 din 17.07.2020 Nota Informativă privind investigarea devalizării sistemului bancar, care prin scrisoarea Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică CSNO3 nr. 200 din 20.07.2020 au fost informați membrii Comisiei și Președintele Parlamentului. Procuratura Generală în scrisorile de însoțire a Notelor Informative nominalizate a subliniat că aceste note conțin informații confidențiale pentru urmărirea penală și secret comercial și a solicitat nedivulgarea acestora de către membrii Comisiei și nediseminarea notelor către persoane terțe. 	<p>Acțiuni parțial realizate/ în desfășurare</p>
---	---	---

Instituția	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată/în curs de desfășurare
<p>Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • va evalua posibilitatea înaintării unei acțiuni în instanțele naționale privind declararea nulității contractului de concesiune, prin înaintarea unor cereri de aplicare a măsurilor de asigurare de sechestru asupra întregului patrimoniu al statului gestionat de "Avia Invest" SRL, dar și asupra patrimoniului acesteia; • va evalua oportunitatea înaintării unei cereri de chemare în judecată privind dizolvarea "Avia Invest" SRL de către instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art.87 alin.(1) din Codul civil al Republicii Moldova (în vigoare la momentul constituirii persoanei juridice), deoarece constituirea "Avia Invest" SRL este viciată; • va examina posibilitatea recunoașterii Guvernului în calitate de parte civilă, prin depunerea unei acțiuni civile, în cazul în care a fost pornită urmărirea penală pe fapte de escrocherie și/sau delapidarea averii străine, la concesiunea 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Agenția Proprietății Publice (APP) a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale Avia Invest SRL. prin care a solicitat recunoașterea nulității contractului, din 30 august 2013, de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat Aeroportul Internațional Chișinău și a terenului aferent acestora; ✓ La 8 iulie 2020, APP a rezoluționat contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent nr. 4/03, încheiat cu SRL „Avia Invest”; ✓ Pe 23 noiembrie 2022 Curtea de Apel (CA) Chișinău a decis că Aeroportul Internațional Chișinău revine în gestiunea statului; <p><i>(vezi, Hotărârea nr.141/2019 privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesiunii proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a concesiunii Întreprinderii de Stat "Aeroportul Internațional Chișinău");</i></p>	<p>Acțiuni realizate</p>

<p>Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • va înainta o sesizare penală pentru verificarea și cercetarea acțiunilor și inacțiunilor membrilor Comisiei de monitorizare pe parcursul anilor 2013–2019 pe marginea activității de supraveghere și monitorizare a executării contractului de concesiune a Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău”, ce ar putea fi încadrate și sancționate conform art.46 și art.327–329 din Codul penal al Republicii Moldova. În special, urmează a fi verificate acțiunile persoanelor care au fost implicate direct în concesionarea activelor Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău”; • va investiga cauzele nerambursării ajutorului de stat acordat Întreprinderii de Stat “Compania Aeriană «Air Moldova»” conform Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr.ASS-43 din 14 septembrie 2017, precum și rolul autorităților publice și măsurile întreprinse pentru ca ajutorul de stat să fie rambursat sau reeșalonat; • va examina circumstanțele și faptele indicate în raportul prezentat de Comisia de anchetă,		
---	--	--

<p>eliminării prevederilor care pot fi interpretate diferit, indicate în rapoartele Comisiei de anchetă prezentate Parlamentului;</p> <ul style="list-style-type: none"> • va asigura reorganizarea și mobilizarea resurselor instituționale corespunzătoare în procesul de administrare și deetatare a proprietății publice, la nivel de personal și reglementări legale, prin implicarea în procesul de monitorizare a administrării și deetatarei proprietății publice (inclusiv în monitorizarea post-privatizare) a reprezentanților societății civile, a experților recunoscuți din domeniul respectiv, selectați prin aplicarea unor proceduri transparente; • va spori responsabilitatea instituțiilor subordonate pentru menținerea standardelor de transparență și integritate în cadrul procesului de privatizare; • va asigura includerea în componența consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat a persoanelor cu experiență corespunzătoare în domeniul de activitate a întreprinderii, selectate prin aplicarea unor proceduri transparente și uniforme; • va revizui cadrul normativ existent în domeniul 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Legea nr. 99/2021 pentru modificarea Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatarea proprietății publice; ✓ Legea nr. 220/2021 pentru modificarea unor acte normative; ✓ Legea nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative; ✓ Legea nr. 70/2023 pentru modificarea unor acte normative. 	
---	---	--

<p>parteneriatului public-privat în contextul recomandărilor expuse în raportul Comisiei de anchetă și va prezenta propuneri de modificare a legislației;</p> <ul style="list-style-type: none"> • va dispune Agenției Proprietății Publice să întocmească și să prezinte raportul de monitorizare a parteneriatului public-privat privind modernizarea și eficientizarea activității Î.S. “Gările și Stațiile Auto” și să demareze procedurile de reziliere a contractului în cazul în care Comisia de monitorizare constată lipsa de progrese asumate și lipsa unei garanții bancare de bună execuție; • va revizui cadrul normativ existent în domeniul privatizării proprietății publice în contextul recomandărilor expuse în raportul Comisiei de anchetă și va prezenta propuneri de modificare a legislației; • va examina oportunitatea de reziliere a contractului de vânzare-cumpărare a acțiunilor statului deținute în Societatea pe Acțiuni “Tutun-CTC”, încheiat în urma concursului comercial din 11 ianuarie 2019.		
--	--	--

<p>Ministerul Economiei și Infrastructurii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • va efectua un audit complex tehnico-economic asupra investițiilor efectuate de Avia Invest SRL, în vederea stabilirii valorii reale a activelor sale, precum și a provenienței mijloacelor care au fost utilizate de către Avia Invest SRL în perioada anilor 2013–2019; • va raporta asupra investițiilor efectuate în perioada 2013–2019 de către concesionar, estimând investițiile care au fost aduse direct de către acesta, câte încasări s-au obținut din taxele aeroportuare, când au fost efectuate investițiile de către concesionar și în ce măsură s-au respectat cu strictețe termenele contractului de concesiune, modul în care au fost cheltuiți banii din taxele percepute din acestea și alte servicii, sub aspectul legalității lor. <p>Comisia de monitorizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • va institui o nouă comisie de monitorizare, eliminând orice conflicte de interese posibile și asigurându-se că niciun membru al comisiei nu a participat în vreun fel la concesiunea Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău”; 	<p>✓ Ministerul Economiei și Infrastructurii a prezentat Parlamentului informația referitor la întreprinderea acțiunilor conform prevederilor Hotărârii Parlamentului nr.141/2019 (nr. 06/1- 1173 din 18.02.2020).</p> <p>Informația a fost transmisă deputatului Igor Munteanu, care a deținut funcția de Președinte al Comisiei de anchetă, constituită prin Hotărârea Parlamentului nr.51/2019.</p>	<p>Acțiune realizată</p>
---	--	---------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • va aproba un alt regulament al Comisiei de monitorizare a concesiunii, cu indicarea atribuțiilor comisiei, în conformitate cu legislația în vigoare, și instituirea unui control strict al membrilor acesteia; • va efectua o expertiză independentă cu atragerea unor experți financiari, ingineri pentru a constata situația reală a procesului investițional pe marginea contractului de concesiune; • va notifica concesionarul asupra obligației de a asigura integritatea bunurilor transmise conform art.28 din contractul de concesiune; • va notifica concesionarul privind neexecutarea obligațiilor în termenul prevăzut la art.5 din contractul de concesiune cu aplicarea penalităților stabilite la art.22 și avizarea preliminară privind rezilierea contractului conform art.25.3; • va notifica concesionarul privind rezilierea contractului de concesiune în temeiul art.26 al contractului privind încălcarea obligației respectării securității aeronautice în urma săvârșirii faptelor de trecere ilegală, în perioada 14-17 iunie 2019, a frontierei de stat de către deputatul Ilan Șor și alte persoane cu amenințarea securității		
---	--	--

<p>aeronautice și a securității statului Republica Moldova.</p> <p>Procuratura Generală:</p> <ul style="list-style-type: none"> • va verifica modul în care a fost introdusă în anexa nr.1 din Hotărârea de Guvern nr.321/2013 taxa de modernizare, cu ridicarea tuturor documentelor și corespondenței între autorități și avizelor la hotărâre; • va examina toate documentele și corespondența purtată între cei implicați în concursul de concesiune, inclusiv prin cererea de comisii rogatorii în Federația Rusă. <p>Procuratura Generală și Centrul Național Anticorupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vor examina respectarea legislației de către conducătorii autorităților publice centrale, de către funcționarii publici implicați în procesul de pregătire și desfășurare a privatizării Întreprinderii de Stat “Compania Aeriană «Air Moldova»” și, după caz, vor întreprinde măsurile de rigoare; • vor investiga acțiunile și inacțiunile Guvernului, ale Ministerului Economiei și Infrastructurii, ale Agenției Proprietății Publice, ale administratorului Î.S. “Gările și Stațiile Auto” și ale Comisiei de selectare a partenerului privat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hotărârea de Guvern nr.321/2013, abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.431 din 04.09.2019; ✓ Procuratura Generala a prezentat Parlamentului informația privind acțiunile Procuraturii generale conform prevederilor Hotărârilor Parlamentului nr.14 și nr.15 din 13.02.2020 (CA privind privatizarea IS “Gările și Stațiile Auto” și S.A. “Tutun - CTC” (nr. 24-70/20-305 din 03.03.2020). <p>Informația a fost transmisă deputatului Igor Munteanu, care a deținut funcția de Președinte al Comisiei de anchetă, constituită prin Hotărârea Parlamentului nr.51 din 18.06.2019.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ În cadrul examinării aspectelor invocate în art. 3 al Hotărârii Parlamentului nr. 14/2020 „privind raportul Comisiei de anchetă pentru analiza modului de organizare și desfășurare a privatizării și concesionării proprietății publice începând cu anul 2013 asupra evaluării modului de pregătire și desfășurare a parteneriatului public-privat privind modernizarea și eficientizarea activității ÎS Gările și Stațiile Auto”, s-a stabilit că acestea deja erau investigate în cadrul cauzei penale nr. 2019978283, pornită conform elementelor componente de infracțiune prevăzute la art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, care actualmente se află în gestiunea Procuraturii Anticorupție. ✓ Urmare a auditului conformității procesului de privatizare a Întreprinderii de Stat „Compania Aeriană Air Moldova”, efectuat de către Curtea de Conturi, Procuratura Generală, a inițial și expediat conform competenței materiale organului de urmărire penală a Centrului Național Anticorupție, patru cauze penale pe componente prevăzute de art. 327, 328 Cod penal, în privința persoanelor responsabile de activitatea operatorului aerian menționat, trei dintre care au fost soluționate în ordinea art.291 Cod procedură penală. În prezent in gestiunea organului de urmarire penală a Centrului se află o cauză penală care are ca obiect investigarea naturii/originii fonduri utilizate la procurarea pachetului majoritar de actiuni al operatorului aerian, adoptarea soluției 	<p>Acțiune realizată</p> <p>Acțiuni parțial realizate</p> <p>Acțiuni parțial realizate</p> <p>Acțiune realizată</p>
---	---	---

Instituția	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată / în curs de desfășurare
<p>Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • În termen de 60 de zile, va elabora și va înainta Parlamentului spre examinare și aprobare un proiect de lege pentru modificarea actelor normative privind stabilirea unor sancțiuni dure pentru acțiunile organelor de drept și ale autorităților regulatorii în domeniul bancar și de asigurări/reasigurări, precum și ale persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul acestora, care au condus la încălcarea drepturilor de proprietate, periclitarea activităților, preluarea forțată și/sau exproprierea proprietarilor și/sau a entităților supravegheate și/sau autorizate de către Banca Națională a Moldovei și/sau Comisia Națională a Pieței Financiare; reglementarea penală și contravențională a faptelor de preluare forțată, expropriere și/sau de atac de tip raider, a faptelor ce au condus la pierderea dreptului de proprietate și a controlului asupra activității societăților comerciale. 	<p>✓ Legea nr.5/2012 pentru modificarea unor acte legislative Prin modificările operate, în legea bancară a fost instituită cerința obținerii permisiunii prealabile a Băncii Naționale, sub sancțiunea nulității absolute, pentru transferul acțiunilor în baza hotărârilor judecătorești definitive ori a tranzacțiilor sau a altor acte juridice efectuate ca urmare a acestor hotărâri.</p> <p>✓ Legea nr.31/2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative Prin modificările operate a fost reformat amplu regimul juridic aplicabil deținerilor în capitalul social al băncilor, cu asistența partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova și ținând cont de principiile și reglementările internaționale aplicabile.</p> <p>✓ Legea nr.180/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative Prin această lege, a devenit obligatorie obținerea permisiunii prealabile a Băncii Naționale pentru aducerea acțiunilor băncii ca aport la capitalul social al unei societăți comerciale, precum și pentru dobândirea unei cote în capitalul social al băncii în privința cărora a fost suspendat exercițiul unor drepturi legate de aceasta, dar și pentru constituirea ca obiect al gajului a unei cote substanțiale de acțiuni ale băncilor.</p> <p>Legislația privind piața de capital a fost reformată în sensul transmiterii registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale entităților de interes public (noțiune care cuprinde și băncile) de la registratorii independent (societățile de registru) către depozitarul central (Art. VII din Legea nr.180/2014).</p> <p>O serie de modificări operate prin Legea nr.180/2014 aveau drept scop „prevenirea și contracararea acțiunilor ilicite de preluare a proprietății asupra valorilor mobiliare și a activelor societăților comerciale și de stabilire a controlului asupra acestor societăți, acțiuni denumite [...] ca „atacuri de tip raider””, au fost concretizate și detaliate prevederile deja existente, precum și instituite noi componente de infracțiune. La fel, în vederea descurajării conduitelor ilicite, a fost consolidat regimul de sancțiuni în sectorul financiar-bancar.</p>	<p>Acțiune realizată</p>

<p>Procuratura Generală:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea motivelor de stagnare a procedurilor de investigare a cauzelor de preluare forțată, expropriere, atac de tip raider, de persecutare a persoanelor ce solicită protecție contra acțiunilor respective, săvârșite în perioada 2010–2012; • prezentarea, în termen de 60 de zile, a unui raport privind numărul cauzelor penale referitoare la faptele expuse la lit.a) din perioada 2010–prezent care 	<p>✓ Codul Penal al Republicii Moldova: la art.2499 – „Împiedicarea realizării drepturilor asociaților (acționarilor) societății comerciale și privarea nelegitimă de aceste drepturi”; la art.2454 – „Încălcarea prevederilor cu privire la modul de încheiere a unor tranzacții cu bunurile societății comerciale”; la art.2452 – „Încălcarea legislației la ținerea registrului deținătorilor de valori mobiliare” etc. la art.191 alin.(21)- incriminarea, inter alia, a faptelor de delapidare a averii străine săvârșită de administratorul unei bănci, la art.197 alin.(3) - distrugere sau risipire a bunurilor băncii de către administratorul acesteia in procesul de administrare, la art. 2391 - gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii, la art. 2392 - obstructionare a supravegherii bancare, la art. 2455 - refuz intentionat de a dezvalui și/sau prezenta informațiile prevăzute de legislația privind piața financiară nebancaară sau bancaară.</p> <p>✓ Legea nr.182/2016 cu privire la modificarea si completarea unor acte legislative. ✓ Legii nr.233/2016 pentru modificarea si completarea unor acte legislative. ✓ Legea nr.232/2016 privind redresarea si rezolutia bancilor. ✓ Legii nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.</p> <p>✓ La 01.08.2011, Procuratura Anticorupție a început urmărirea penală nr. 2011978122 în temeiul unei bănuieli rezonabile privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) CP pe faptul preluării forțate a acțiunilor „Moldova Agroindbank,, SA. ✓ La 20.08.2011 de către CCCEC a fost începută urmărirea penală nr. 2011036570 conform art. 190 alin (5) CP pe faptul deposedării de 81.73% din acțiunile UNIVERSAL bank SA. ✓ La 05.10.2011, Procuratura Anticorupție a început urmărirea penală nr. 2011978155 conform art. 190 alin. 5 CP pe faptul dobândirii ilegale prin înșelăciune a dreptului de proprietate asupra acțiunilor „Asito,” SA și „Banca de economii” SA. Cauza a fost conexasă la cauza denumită generic „Frauda Bancaară”. Actualmente cauza este la etapa urmării penale.</p>	<p>Acțiuni în desfășurare</p>
---	---	--------------------------------------

<p>se află în examinare (inclusiv cu anexe);</p> <ul style="list-style-type: none"> • verificarea faptelor reflectate în Raportul Comisiei de anchetă pentru investigarea tuturor circumstanțelor preluării forțate (atac de tip raider) a acțiunilor băncilor comerciale, companiilor de asigurări/reasigurări din Republica Moldova, exercitată în perioada anilor 2010–2012, cu efectuarea unor investigații suplimentare în cazul apariției unor noi circumstanțe, despre care să fie informat Parlamentul, inclusiv în privința factorilor de decizie care au tergiversat examinarea cazurilor, fapt ce a dus la scutirea de răspundere a persoanelor vinovate, reieșind din circumstanțele constatate de Comisia de anchetă în legătură cu ilegalitățile admise față de B.C. "Victoriabank" S.A., C.A. "Victoria Asigurări" și C.A. "Asito" S.A., S.A. "Banca de Economii", B.C. "Moldova Agroindbank" S.A., B.C. "Universalbank" S.A., C.A "Euroasig Grup" S.A. etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ La 25 mai 2015, Procuratura Anticorupție a început urmărirea penală nr. 2015978079 conform art. 329 alin (2) lit. b) CP. La 08.08.2019, cauza penală a fost conexată la cauza denumită generic „Frauda bancară”. Urmărirea penală nu este finalizată. 	
<p>Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • în termen de 30 de zile, vor informa Parlamentul cu privire la măsurile care au fost instituite și acțiunile care au fost întreprinse în legătură cu lacunele legislative stabilite în raport cu preluarea B.C. "Victoriabank" S.A., 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prin scrisoarea nr. 06-1037 din 15.04.2021, remisă în adresa Parlamentului Republicii Moldova, Comisia Economie, Buget și Finanțe, Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - CNPF), a notificat asupra acțiunilor întreprinse cu referire la implementarea recomandărilor stipulate în Hotărârea Parlamentului nr. 22/2021. ✓ În continuarea măsurilor notificate și în vederea neadmiterii unor situații similare de preluări forțate pe piața financiară nebancaară, pentru a eradică practicile defectuoase de suspendare a actelor administrative ale autorității de supraveghere, prin Legea nr. 216/2022 au fost operate modificările corespunzătoare la Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. Cadrul normativ amendat are drept obiectiv 	<p>Acțiune realizată</p>

<p>C.A. "Victoria Asigurări" și C.A. "Asito" S.A., S.A. "Banca de Economii", B.C. "Moldova Agroindbank" S.A., B.C. "Universalbank", C.A. "Euroasig Grup" S.A., precum și vor înainta soluții legislative pentru neadmiterea pe viitor a unor situații similare.</p> <p>Curtea de Conturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • efectuarea auditului public extern la Banca Națională a Moldovei și la Comisia Națională a Pieței Financiare, pentru perioada 2010–prezent, privind corectitudinea implementării standardelor de control intern managerial. 	<p>excluderea fenomenului de imixtiune abuzivă prin intermediul și cu concursul instanțelor de judecată în raporturile CNPF – participanții la piața financiară nebancaară.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ În același context, se relevă și aprobarea noului cadru legislativ pe filiera asigurări, armonizat cu aquis-ul comunitar. ✓ Prevederile Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (prin care se abrogă Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări) cuprind aspectele de evaluare a deținătorilor de participații calificate, în final oferindu-se câmpul legal pentru o guvernanță corporativă a asigurătorilor conformă celor mai bune practici, bazată pe prezența acționariatului onest, transparent și viabil financiar. ✓ Curtea de Conturi a menționat că solicitarea de a efectua auditul public extern la instituțiile vizate, depășește atribuțiile și competențele legale ale Curții de Conturi stipulate la art.32, în special alin. (7) din Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, art. 6 alin. (7) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și art.21 din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. <p>Această sarcină nu poate fi realizată de Curtea de Conturi în calitate de Instituție Supremă de Audit care își realizează mandatul în strictă conformitate cu Cadrul Declarațiilor profesionale INTOSAI și cu Legea sa organică nr.260/2017.</p>	<p>Acțiune nerealizată</p>
--	---	-----------------------------------

*Gradul de implementare a recomandărilor înaintate în raportul
Comisia de anchetă privind analiza situației economico-financiare de la Î.S. "Calea Ferată din Moldova" și a
rezultatelor activității ramurii de transport feroviar pentru perioada 2010–2020*

Instituția	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată/în curs de desfășurare
<p>Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • va asigura eficientizarea managementului Î.S. "Calea Ferată din Moldova"; • va asigura optimizarea cheltuielilor administrative; • va asigura o monitorizare riguroasă a procurărilor; • va asigura separarea subdiviziunilor/serviciilor Î.S. "Calea Ferată din Moldova" care dețin funcții de control de subdiviziunile/serviciile care sunt consumatoare de resurse; • va examina posibilitatea subvenționării transportului feroviar de pasageri (suburban și local); • va examina posibilitatea reorganizării întreprinderii conform unui plan de dezvoltare a fluxurilor de transport feroviar la nivel național și regional, elaborat în baza unor analize economico-financiare ample, precum și a demarării unor proiecte globale; • va examina posibilitatea demarării unui proces masiv de reabilitare și tehnologizare a infrastructurii; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ În conformitate cu prevederile Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală și anexei nr. 4 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2017, Agenția exercită, în numele Guvernului, funcțiile de fondator și drepturile de administrare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” prin intermediul consiliului de administrație și al administratorului. ✓ În vederea eficientizării managementului întreprinderii de stat și executării indicațiilor Consiliului Suprem de Securitate nr. 01-02-09 din 27.04.2021, de către Consiliul de administrație al CFM, în comun cu Agenția Proprietății Publice, a fost desfășurat concursul pentru ocuparea funcției vacante de Administrator al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și încheiat contractul individual de muncă cu câștigătorul concursului. ✓ La 1 iunie 2021 a început mandatul noului administrator al CFM, care și-a orientat acțiunile primordiale asupra fortificării guvernantei corporative în cadrul întreprinderii, identificării și remedierii riscurilor majore cu impact negativ asupra activității CFM și a întregului sistem național de transport feroviar. ✓ Consiliul de Administrație al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” a aprobat Planul de acțiuni privind redresarea situației economico-financiare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, care include măsurile optime orientate spre eficientizarea valorificării potențialului întreprinderii în vederea diminuării cheltuielilor și identificării surselor alternative de venit pentru stingerea datoriilor acumulate, inclusiv a restanțelor salariale față de angajații întreprinderii. ✓ În sem. II an. 2021, conducerea entității de stat a elaborat Planul de reabilitare și modernizare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”⁸, prin care se identifică, se descriu și se propun soluții concrete; 	<p style="text-align: center;">Acțiuni realizate</p>

<ul style="list-style-type: none"> • va examina posibilitatea creării și implementării unui mecanism de restituire a accizelor pentru combustibil în partea ce ține de motorina consumată pe infrastructura feroviară; • va elabora un mecanism de stimulare a transportului de mărfuri în volume sporite pe calea ferată. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stabilirea relațiilor de cooperare cu importanți parteneri de dezvoltare prin intermediul cărora au fost lansate proiecte de asistență tehnică relevante activității CFM: <ul style="list-style-type: none"> - Memorandumul de Înțelegere între CFM și Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova, semnat la 24 mai 2022, prin care este consemnat interesul comun al părților de a coopera în sectorul energetic și feroviar. - Astfel, prin intermediul proiectelor de asistență tehnică și financiară, CFM va beneficia de consultanță și asistență tehnică pe diverse domenii ce vizează fortificarea guvernantei corporative și a managementului calității în cadrul Întreprinderii. - Misiunea experților USAID constă în examinarea proceselor operaționale și a producerilor interne ale CFM în domeniul achizițiilor și elaborarea recomandărilor de eficientizare a acestora, în vederea obținerii unui proces de achiziții maxim eficient, fiabil și transparent, în conformitate cu bunele practici internaționale. - Actualmente se află în desfășurare un proiect de asistență tehnică al cărui obiectiv general este de a sprijini dezvoltarea sustenabilă a transportului feroviar al Republicii Moldova, iar printre obiective specifice se regăsesc elaborarea unei Foi de parcurs pentru digitalizarea sectorului feroviar și a CFM, identificarea necesităților și priorităților investiționale ale sectorului și consolidarea acestora într-un Plan strategic de investiții pentru modernizarea întreprinderii și îmbunătățirea infrastructurii feroviare. ✓ La capitolul ce ține de procesul de reformare a sectorului feroviar relatăm că, bazele reformei au fost puse prin Hotărârea Guvernului nr. 1042/2017 privind aprobarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2022-2024, amendată ulterior aprobării Codului Feroviar nr. 19/2022, în conformitate cu cerințele acquis-ului comunitar. Astfel, Codul Feroviar nr. 19/2022 transpune parțial în legislația națională un șir de acte normative europene din pachetele feroviare III și IV, atât din pilonul tehnic, cât și din pilonii referitori la guvernanta corporativă și deschiderea pieței, care de asemenea se regăsesc în Acordul de Asociere RM-UE. ✓ Pe lângă instituirea principalelor elemente ale structurii pieței conform acquis-ului comunitar (separarea gestionării infrastructurii de operațiunile de transport, separarea conturilor și deschiderea pieței, condițiile de acces la infrastructură, contractul multi-anual pentru întreținerea infrastructurii și obligația de serviciu public pentru transportul de călători), noul Cod Feroviar stabilește cadrul instituțional în domeniul 	
--	---	--

	<p>transportului feroviar și direcțiile de bază în materie de siguranță feroviară, investigare a accidentelor, certificare a mecanicilor de locomotivă etc. Actul respectiv va intra în vigoare deplină în 2024, între timp urmând a fi dezvoltat cadrul normativ secundar pentru punerea în aplicare a principiilor și direcțiilor stabilite prin Cod.</p> <p>✓ Pentru o serie de prevederi ale noului Cod, relevante recomandărilor Parlamentului, adoptate prin Hotărârea nr. 66/2021, cum sunt posibilitatea subvenționării transportului de pasageri, separarea CFM și reorganizarea întreprinderii, au fost prevăzute termene de intrare în vigoare mai timpurii decât termenul general de intrare în vigoare totală a Codului, pentru a abilita autoritățile relevante cu temeuri legale necesare demarării elaborării și implementării măsurilor ce se impun. În acest sens, au fost planificate și se află la diferite etape de realizare unele dintre aceste acțiuni, printre care:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regulamentul privind serviciile publice de transport feroviar de pasageri, - Regulile privind drepturile și obligațiile pasagerilor din transportul feroviar, - Regulamentul privind certificarea mecanicilor de locomotive, aceste acțiuni fiind prevăzute în Cod, în Hotărârea Guvernului nr. 1042/2017 privind aprobarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2022-2024 și Planul de Acțiuni al Guvernului pentru 2023. <p>✓ La etapa amendării Hotărârii Guvernului nr. 1042/2017, în urma aprobării noului Cod Feroviar, a fost instituit un mecanism interinstituțional pentru supravegherea realizării Planului de acțiuni privind implementarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, prin crearea unui Grup de lucru din care fac parte responsabilii de managementul tuturor autorităților vizate de procesul de reformare a sectorului transportului feroviar, care se întrunește pentru coordonarea acțiunilor și evaluarea progreselor, sub egida MIDR (Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Consiliul Concurenței, Agenția Proprietății Publice, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Servicii Publice, Agenția Feroviară și CFM).</p> <p>✓ La nivel corporativ, este în plină desfășurare procesul de inventariere a proprietății publice administrate/gestionate de CFM, pas premergător delimitării, evaluării și înregistrării acestor proprietăți – acțiuni absolut necesare procesului de reorganizare a CFM, exercițiu în care CFM colaborează cu MIDR și APP, beneficiind de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare (BERD).</p>	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referitor la aspectele ce țin de agenda investițională menționăm că infrastructura de transport feroviar a Republicii Moldova se află într-o stare de degradare avansată, materializată în limitări de viteză și de greutate ce afectează mai mult de 40 % din întreaga rețea națională de transport feroviar, fapt confirmat și de Raportul Comisiei de anchetă privind analiza situației economico-financiare de la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și a rezultatelor activității ramurii de transport feroviar pentru perioada 2010-2020, în baza căruia au fost emise recomandări prevăzute de HP nr. 66/2021. ✓ Complementar diminuării capacității de transport, care este direct dependentă de cantitatea și calitatea infrastructurii și a materialului rulant, precum și de organizarea traficului feroviar, starea deplorabilă a infrastructurii corelează cu un nivel scăzut de siguranță a operațiunilor de transport feroviar și, ca urmare, scăderea importanței acestui tip de transport pentru economia națională, înclinarea balanței modale spre transportul rutier, cu consecințe majore pentru infrastructura drumurilor, mobilitate, mediu și comunitățile locale. În vederea remedierii acestei situații, autoritățile responsabile au reușit avansarea proiectului de reabilitare a tronsonului Tighina-Basarabeasca-Etulia-Giurgiulești, prin atragerea resurselor suplimentare necesare pentru acoperirea finanțării proiectului de la finanțatorii acestuia (BERD, BEI), lucrările din cadrul proiectului fiind lansate la 18 mai 2022. ✓ În urma colaborării dintre autoritățile publice de resort și administrațiile feroviare din Republica Moldova și Ucraina, într-un termen restrâns (2 luni), a fost reabilitat tronsonul de cale ferată Basarabeasca-Berezivo, care este la momentul actual funcțional. ✓ În contextul economic regional creat de situația din țara vecină, care a demonstrat că, în starea în care se prezintă, capacitatea de transportare a rețelei naționale nu răspunde provocărilor unei creșteri considerabile a cererii pentru serviciile de transport feroviar de mărfuri, în cadrul inițiativei europene „Solidarity Lanes”, a fost elaborat și promovat proiectul de reabilitare a tronsonului Vălcineț-Ocnița-Bălți-Ungheni-Chișinău-Căinari, susținut de către actorii naționali și partenerii de dezvoltare, și pentru care au fost atrase surse financiare în mărime de 63 mil. euro, dintre care 30 mil. euro sub formă de grant de la BERD, BEI și UE, pe platforma Moldova Support Platform. ✓ Ca urmare, a extensiei în 2019 a rețelei TEN-T în republica Moldova, în virtutea modificărilor legislative la nivel de Uniune, dar și a situației din țara vecină, autoritățile naționale colaborează continuu cu organismele europene de profil la dezvoltarea și 	
--	---	--

<p>Procuratura Generală:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examinarea și aprecierea legalității și temeiniciei emiterii ordonanțelor de clasare a cauzelor penale ce au ca obiect al investigării patrimoniul, acțiunile sau inacțiunile angajaților Î.S. "Calea Ferată din Moldova" pentru anii 2010–2020, în temeiul art.531 alin.(2) din Codul de procedură penală nr.122/2003; • examinarea oportunității creării unui grup specializat în scopul efectuării cercetării sub toate 	<p>îmbunătățirea rețelei, ultimele evoluții la subiect legate de revizuirea coridoarelor TEN-T fiind elocvente în acest sens.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Aderarea la Mecanismul de Interconectare a Europei, semnarea căruia a avut loc la 9 mai 2023. Pentru sectorul transportului feroviar din Republica Moldova, aderarea la MIE ar permite accesarea surselor nerambursabile pentru cofinanțarea studiilor pentru proiectele de infrastructură, eligibile și pentru implementarea acestor proiecte. ✓ Implementarea proiectelor de infrastructură pe Rețeaua Centrală Extinsă TEN-T va contribui la îmbunătățirea indicatorilor de conformitate pentru criteriul Capacitatea de îndeplinire a obligațiilor de stat membru, în a cărui cluster Agenda Verde și Conectivitatea Durabilă se încadrează și sectorul Rețele transeuropene. Proiectele eligibile pentru finanțare sunt acelea care vizează infrastructura menită să asigure un flux de trafic fără întreruperi la punctele de trecere a frontierelor, conectarea rețelei centrale (Core Network) la rețeaua națională de transport (inclusă extended Core Network) și completarea acestei infrastructuri în vederea consolidării creșterii economice și competitivității, implementarea sistemelor de gestionare a traficului feroviar. ✓ Primul studiu de pre-fezabilitate, demarat de programul de asistență JASPERS al BEI la comanda Comisiei Europene, ce vizează interconectarea feroviară a UE (Polonia, România) cu Republica Moldova și Ucraina, prin crearea unei conexiuni pe relația Craiova-Lvov-Iași-Chișinău, cu potențial de extindere a acestuia spre alte destinații relevante (Odesa, Kiev, etc.). ✓ Faptele expuse în hotărâre sunt examinate în cadrul cauzei penale nr.2020928002, pornită în baza art. 190 alin.(5), 191 alin.(5), 243 alin.(3), 327 alin.(1) Cod Penal. Urmărirea penală nu este finalizată. ✓ Cu referire la fostul director CFM, la 20.12.2022, cauza penală a fost expediată în instanța de judecată pentru examinare, fiind acuzat în baza articolelor 42, 327 alin.(3) și art.42, 328 alin.(3) din Codul penal, în privința bunurilor acestuia în valoare de aproximativ un milion de euro au fost aplicate sechestre. 	<p>Acțiune parțial realizată/în desfășurare</p> <p>Acțiune realizată</p>
---	--	--

<p>aspectele, complete și obiective a circumstanțelor cauzelor penale ce au ca obiect al investigației patrimoniul, acțiunile sau inacțiunile angajaților Î.S. "Calea Ferată din Moldova" pentru anii 2010 –2020;</p> <ul style="list-style-type: none"> • întreprinderea măsurilor pentru recuperarea mijloacelor financiare delapidate din Î.S. "Calea Ferată din Moldova". <p>Guvernul și Procuratura Generală</p> <ul style="list-style-type: none"> • în termen de până la 2 luni de la data adoptării hotărârii, urmau să raporteze Parlamentului cu privire la executarea recomandărilor Comisiei de anchetă. 		<p>Acțiune nerealizată</p>
---	--	-----------------------------------

Anexa nr. 9

Gradul de implementare a recomandărilor înaintate în raportul

Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului

Instituția	Indicatori de progres	Acțiune realizată/nerealizată/ în curs de desfășurare
<p>Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • în termen de 120 de zile, va raporta Parlamentului despre: asigurarea elaborării și aprobării actelor normative necesare, conform recomandărilor expuse în raportul comisiei de anchetă; asigurarea 	<p>noiembrie 2022 cu privire la aprobarea Planului de implementare a recomandărilor conform Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ La data de 17 noiembrie 2022, Guvernul a informat Comisia, referitor la indicația Prim-ministrului Republicii Moldova adresată autorităților vizate, privind urgentarea executării acțiunilor din Planul menționat. 	<p>Acțiuni realizate/nerealizate/ în desfășurare</p>

<p>implementării recomandărilor în termenele stabilite în raportul comisiei de anchetă.</p>	<p>✓ Cancelaria de Stat prin demersul nr.20-76-11105 din 17 noiembrie 2022, a solicitat extinderea termenilor prevăzuți în Hotărâre invocând complexitatea acțiunilor; contextul obiectivului de armonizare a legislației naționale cu legislația UE, termenii procedurali, precum și insuficiența resurselor umane.</p> <p>solicitării formulate în demersul nr. 90 din 10 mai 2023, Guvernul Republicii Moldova a prezentat Comisiei mediu Raportul, care în esență reflectă nivelul de realizare a acțiunilor setate în Planul de implementare menționat mai sus, și, aici s-au conturat următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La cele 13 recomandări ce țin de reglementările cadrului normativ și instituțional al protecției subsolului, au fost setate 33 de acțiuni, dintre acestea: 5 sunt implementate; 2 sunt Se evidențiază că: <ul style="list-style-type: none"> - a fost instituit un grup de lucru pentru modificarea Codului subsolului nr.3/2009. De comun cu grupul de lucru de pe platforma parlamentară s-au organizat 4 ședințe de lucru și se planifică ca în septembrie 2023 Codul să fie modificat - proces în legătură directă cu elaborarea Hotărârii Guvernului privind reforma administrativă în domeniul mediului. Totodată s-a considerat că reglementările privind: cantitatea limită a rezervelor de substanțe minerale utile atribuită unui agent economic; obligația beneficiarului subsolului de reperfectare a pr. perimetrului minier în sistemul de coordonate MoldRef-99, indiferent de anul atribuirii modul de amplasare a construcțiilor pe suprafețele cu zăcăminte de substanțe minerale utile; extragerea substanțelor minerale utile pentru necesitățile proprii ale proprietarilor funciari; modul de finanțare a lucrărilor de cercetări geologice de la bugetul de stat; - să fie incluse în proiectul de lege cu privire la modificarea Codului subsolului; - a fost deblocat procesul de organizare și desfășurare a concursurilor publice pentru dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol pentru prospecțiuni și explorări sau pentru extragerea substanțelor minerale utile, prin modificarea HG nr.570/2009 cu privire la aprobarea unor acte normative în vederea implementării prevederilor Codului - a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea „Instrucțiunii privind elaborarea și coordonarea Planurilor anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere”; - a fost inițiată elaborarea „Regulamentului-cadru privind exercitarea controlului de stat de către inspectorii de mediu, Metodologia de exercitare a controlului de stat în domeniul protecției, folosirii subsolului și resurselor funciare”; 	
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea „Regulamentului privind modul de creare și folosire a mijloacelor fondului de lichidare și recultivare”; - a fost elaborat și este în proces de consultare ”Regulamentul privind modul de efectuare a expertizei de stat a informației geologice”; adruului legal existent și elaborarea proiectelor de acte normative privind evaluarea prejudiciilor pe toate compartimentele de mediu fiind vizată elaborarea „Instrucțiunii privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind folosirea subsolului”, precum și unei instrucțiuni noi privind prețul de cost a resursei minerale luată ca referință la calcularea prejudiciului adus mediului cu menționarea expres al prețului pentru calculele la evaluarea prejudiciului; ost inițiată elaborarea „Regulamentului privind modul de trecere la pierderi a substanțelor minerale utile de la balanța de stat și a întreprinderii miniere”; - au fost elaborate și promovate modificări la Hotărârea Guvernului nr.1170/2016 la prevederile ce țin de elaborarea încheierii pedologice privind determinarea notei de bonitate a solurilor, pentru terenurile reîncadrate în circuitul agricol sau fondul silvic după recultivare. Scopul fiind calcularea prejudiciului cauzat de degradarea stării de calitate a solului, în conformitate cu pct. 11 din nota anexă la Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului și restricționarea fără prezentarea actelor la recultivarea terenurilor, conform proiectului și planului - este în proces de evaluare oportunitatea exceptării parțiale sau integrale a controlului ecologic de sub incidența Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător; - se află la etapa de definitivare proiectul de lege pentru modificarea Capitolului IX din - proiectul conceptului „Programului de dezvoltare durabilă urmează a fi consultat cu grupul de lucru”, după care va fi înaintat spre aprobare; - a fost inițiată promovarea programelor de fortificare a cunoștințelor și capacităților tehnice a specialiștilor în domeniul minier; - nu a fost elaborate instrucțiunile privind conținutul cadru al proiectelor tehnice (tehnologice) de exploatare a zăcămintelor; - nu a fost inițiată elaborarea „Regulamentului privind modul de prezentare a dărilor de seamă de către beneficiarii subsolului”; 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - nu a fost inițiată elaborarea „Regulamentului cu privire la modul de atribuire a area geologică din contul mijloacelor financiare ale solicitantului”; - nu a fost inițiată elaborarea „Regulamentului privind extragerea substanțe minerale utile pentru necesitățile proprii ale proprietarilor funciari”; - nu a fost inițiată elaborarea „Instrucțiunii de executarea a lucrărilor de topografie minieră și ținere a documentației grafice miniere”; - nu a fost inițiată elaborarea „Regulamentului privind stabilirea procedurii și modului de sistare totală sau parțială a activității de exploatare a subsolului”; - nu a fost inițiată implementarea Sistemului Informațional ”Registru geologic de stat”; - nu a fost inițiată implementarea Sistemului Informațional ”Cadastrul miner de stat”; - nu a fost inițiată elaborarea programelor de stat de cercetare geologică pentru utilizarea rațională și durabilă a substanțelor minerale utile. <p>• La cele 3 recomandări pe marginea sistemului de aplicare a taxelor și impozitelor au fost setate 9 acțiuni, dintre acestea: 1 este implementată; 8 sunt în proces de executare. Se evidențiază că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sunt în proces de executare acțiunile ce țin de revizuirea complexă și reconceptualizarea sistemului actual de aplicare a impozitelor, taxelor, redevenței și altor plăți conexe explorării și exploatării substanțelor minerale - fiind identificat grupul de experți pentru care a fost elaborat caietul de sarcini ce se referă la evaluarea întregului sistem al plăților și taxelor de mediu; probate modificările la Codul fiscal nr. 1163/1997, prin care 50% din cuantumul taxei pentru extragerea mineralelor utile se varsă la bugetul local de nivelul întâi și 50% la igurare (garanții financiare) a recuperării prejudiciilor aduse mediului și executare a lucrărilor de recultivare și post-recultivare. <p>• La cele 3 recomandări în domeniul calculului și monitorizării volumelor extrase și mișcarea executare; 4 sunt neinițiate; 1 este inițiată. Se evidențiază că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost informați agenții economici cu privire la obligativitatea conformării sistemul de coordonate și altitudini național (MoldRef - 99; Baltic 77); - au fost stabiliți executorii care nu sunt deținători ai certificatului topogeodezic și contravenției; 	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - este în proces de executare transformarea cartogramelor, compartimentelor proiectelor, perimetrelor miniere, topografiilor miniere și altor date necesare trecerii la executarea la moment și pe viitor a lucrărilor de topografie minieră în sistemul de coordonate MoldRef-99 și sistemul de altitudini Baltic 77. Executarea lucrărilor de topografie minieră exclusiv în sistemul de coordonate și altitudini naționale; - au fost notificați/informați agenții economici beneficiari ai subsolului despre obligativitatea executării lucrărilor de topografie minieră doar de către specialiști certificați, cu informarea AST, în termen de 10 zile, privind: persoana, nr. certificatului - este în proces de elaborare un plan de acțiuni ce ține de verificarea respectării cadrului normativ în domeniul executării lucrărilor de topografie minieră în cadrul controalelor efectuate de către IPM odată cu coordonarea acțiunilor în privința controlului preconizat și schimb de informații în cazul aceluiași obiect și/sau în cazul aceleiași - au fost evaluate capacitățile instituționale și tehnice ale IPM, raportate la sarcini, și au fost formulate solicitări privind întărirea capacităților acestuia; - este în proces de executare acțiunea ce ține de stabilirea și aprobarea măsurilor de prevenire a depășirii regimului de viteză a mașinilor de mare tonaj, care transportă substanțe minerale utile (dotarea cu GPS tracking cu semnalizare automată în timp real a încălcărilor, instalarea sistemelor de calcul a vitezei medii parcurse pentru sectoare cu risc sporit, înăsprirea sancțiunilor, etc.); - sunt în proces de executare acțiunile ce țin de îmbunătățirea sistemului de monitoring a deținerii și a respectării prevederilor proiectelor de execuție și compartimentelor de - nu a fost inițiată dezvoltarea unui mecanism de transmitere în timp real a topografiilor - nu a fost inițiată dezvoltarea unui mecanism tranzitoriu de transmitere a topografiilor miniere către AST cu stocarea acestora și asigurarea accesului la aceste materiale a autorităților statului cu competențe pe domeniu; - nu a fost inițiată notificarea /informarea agenților economici beneficiari ai subsolului - nu au fost dotate instalațiile de cântărire a bunurilor divizibile, în punctele de încărcare 	
--	--	--

	<p>interoperabilitate guvernamentale, cu asigurarea accesului entităților publice cu competențe în domeniu sau conexe domeniului.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La cele 4 recomandări privind exploatarea resurselor minerale utile au fost setate 15 acțiuni neinițiate, 2 sunt nerealizate; la 4 nu au fost prezentate informații. Se evidențiază că: <ul style="list-style-type: none"> - au fost elaborate și înaintate propuneri de modificare Codului penal, pe partea ce ține de calificarea infracțiunilor de mediu; - nu a fost elaborat un Sistem Informațional de evidență și analitică cu posibilitatea de generare a statisticilor cauzelor penale pe infracțiuni și rezultate; <p><u>ce ține de acțiunile de remediere a situației create la agentul economic SA "Cariera de Granit și Pietriș din Soroca":</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ a fost efectuat control fiscal repetat prin metoda verificării tematice la capitolul TVA și impozitul pe venit la sursa de plată, pentru perioada de activitate 01.05.2016 – încălcare a legislației nr. 768/4780 din 22.11.2022, fiind calculate suplimentar la buget obligații aferente TVA în sumă de 3 482 744 lei; ~ a fost efectuat control fiscal prin metoda de verificare totală, pentru perioada de activitate 01.01.2019 - 31.07.2022, finalizat la data de 02.12.2022, cu adoptarea deciziei asupra cazului de încălcare a legislației nr.768/163 din 27.01.2023, cu calcularea suplimentară la buget a obligațiilor fiscale în sumă totală de 7 634 470 lei, inclusiv 5 088 652 lei la capitolul TVA. Sunt întreprinse măsuri pentru determinarea întregii perioade și sumei venitului ratat ce urmează a fi încasat. Prin circulara nr. 03-04-7284 din 22.11.2022, către Inspectoratul de Poliție Soroca (care a început urmărirea penală în acest sens), a fost remis calculul chiriei pentru folosirea terenului cu nr. cadastral 7817202.513, suprafața de 52,3902 ha, fiind stabilit în mărime de 24 453 956,01 lei; <p><u>ce ține de acțiunile de remediere a situației create la agentul economic S.R.L. „Pietriș Grup”:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ acțiunea de efectuare a evaluării impactului la agentul economic este nerealizată, aceasta motivându-se prin faptul că evaluarea de impact se efectuează la etapa de <p><u>- ce ține de acțiunile de remediere a situației create la agentul economic S.A. „Cariera Micăuți”:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ a fost încetat dreptul de folosință a S.A. „Cariera Micăuți” asupra zăcămintului complex de calcar brut pentru construcții și argilă pentru producerea cărămizii „Micăuți”; 	
--	--	--

	<p>~ a fost efectuat control fiscal prin metoda de verificare totală, aferent perioadei de legislației nr. 517/4652 din 16.11.2022, cu calcularea suplimentară la buget a obligațiilor fiscale în sumă de 22 397 253 lei, inclusiv la capitolul impozit pe venit din activitatea de întreprinzător – 5 938 723 lei, la capitolul TVA – 442 658 lei și la capitolul taxa pentru extragerea mineralelor utile diminuată – 602 870 lei;</p> <p>~ a fost efectuat control fiscal repetat prin metoda de verificare tematică cu privire la corectitudinea calculării și plenitudinea achitării la buget a taxei pentru extragerea mineralelor utile pentru perioadele fiscale Trimestrul I al anului 2015 – Trimestrul II al anului 2019, fiind adoptată decizia asupra cazului de încălcare a legislației nr. 517/4649 sumă de 2 124 481 lei pentru perioadele fiscale menționate;</p> <p>~ nu a fost înaintată cerere de repunere în termen și admitere a creanțelor pentru sumele care urmau a fi rezervate pentru lucrările de recultivare, conservare și lichidare a consecințelor activității miniere;</p> <p>~ a fost constituită Comisia de control a Ministerului Justiției pentru examinarea activității administratorilor autorizați care au administrat S.A. "Cariera Micăuți", prin prisma domeniul public și transmiterii acestor bunuri în administrarea Statului;</p> <p>~ din punct de vedere a cadrului normativ existent și procedurilor procesuale Ministerul</p> <p>~ acțiunea de restabilire a proiectelor de execuție cu compartimentele de recultivare, conservare și lichidare a prejudiciilor cauzate mediului din activitatea minieră nu a fost realizată.</p> <p>• La <i>recomandările privind modul de exploatare a zăcămintelor de gaze naturale și petrol</i> au fost setate 10 acțiuni, dintre acestea: 2 sunt inițiate; 2 sunt neinițiate; 2 sunt în proces de</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost inițiate acțiuni în vederea sistării activității ilicite de extragere a substanțelor minerale utile de țigă și gaz de către S.R.L. „Valiexchimp”, se examinează toate aspecte legate de sistarea activității și elaborarea planului de acțiuni necesare; - resursele naturale de țigă și gaz nu au fost preluate la balanța statului; - nu a fost instituită administrarea provizorie a statului pentru procesul de extragere a resurselor de gaz și țigă; - este în examinare acțiunea de identificare a posibilităților legale cu înaintarea cererii de repunere în termen și admitere a creanțelor pentru sumele care urmau a fi rezervate 	
--	---	--

	<p>pentru lucrările de recultivare, conservare și lichidare a consecințelor activității extractive din „Văleni” și „Victorovca”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - este în examinare acțiunea de calcul a valorii exacte a sumelor neachitate pentru arenda resurselor naturale de gaz și țiței (redevența pentru concesiune), identificare a posibilităților legale cu înaintarea cererii de repunere în termen și admitere a creanțelor - este în examinare acțiunea de înaintare a cererii în instanța de judecată pentru declararea nulității contractelor de gaj a bunurilor din domeniul public a statului aferente extragerii gazului și țițeiului din perimetrele miniere „Văleni” și „Victorovca”; - este în examinare acțiunea de elaborare și implementare în regim de urgență a măsurilor de prevenire și diminuare a riscului de deversare a țițeiului în apele lacului - nu a fost efectuat un studiu de fezabilitate privind oportunitatea de extragere sau conservare /tamponare a sondelor din aria rezervației naturale ”Prutul de Jos”; - este exercitată urmărirea penală în cauza pornită la 21.05.2015, în temeiul art. 238 Cod Penal, pe faptul dobândirii creditului prin înșelăciune de către factorii de decizie S.R.L. „Valiexchimp”. În prezent cauza penală este la etapa efectuării acțiunilor de urmărire penală și acumularea probelor; <p>ctuează mai multe acțiuni în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor ce vizează acțiunile administratorilor autorizați în cazul procedurii de insolvabilitate a S.R.L. „Valixchimp”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>La recomandarea Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a sondelor arteziene și anume remedierea situației în domeniul explorării și exploatării apelor subterane</i> au fost setate 4 acțiuni și toate 4 sunt neinițiate. Se evidențiază că: <ul style="list-style-type: none"> - nu a fost inițiată examinarea și operarea modificărilor la cadrul normativ, ce țin de monitorizare, reglementare și control în domeniul forării/exploatării sondelor arteziene prin prisma importanței strategice a rezerv. de apă subterane; - nu a fost stabilit un sistem funcțional de reglementare și control a agenților economici și specialiștilor din domeniul forării/întreținerii/exploatării sondelor arteziene; - nu a fost inițiată elaborarea și implementarea unui proiect de inventariere complexă a <p>ificate sonde arteziene care prezintă interes public și sau strategic care au ajuns în proprietate privată cu stabilirea unui mecanism legal de trecere a acestora în proprietatea publică.</p>	
--	---	--

- La cele 6 recomandări pe marginea procesului de administrare specială a agenților au fost setate 6 acțiuni, dintre acestea: 2 sunt executate; 1 este inițiată; 1 este neinițiată; 2 Se evidențiază că:
  - ce ține de acțiunile de remediere a situației create în cazul S.A. „Minierul”, r-nul Dubăsari:
    - ~ urmare a cercetării efectuate de organele abilitate în acțiunile administratorului de insolvabilitate nu au fost acumulate probe pertinente pentru declanșarea unor investigații sub aspect penal sau contravențional;
    - ~ a fost aprobat Ordinul nr. 68 din 27 aprilie 2023 „Cu privire la încetarea dreptului de folosință asupra sectorului de subsol – zăcămintul de calcar pentru tăierea blocurilor și plăcilor „Cocieri”, transmis pentru exploatare industrială S.A. „Minierul”;
  - e ține de acțiunile de remediere a situației în domeniul administrării speciale a agenților
    - ~ a fost inițiată revizuirea complexă și stabilirea unor criterii legale statutare în domeniul

    - ~ a fost creată pe lângă Ministerul Justiției Comisia de control pentru examinarea activității administratorilor autorizați care administrează procedurile de insolvabilitate a agenților economici beneficiari ai subsolului. În cadrul unei ședințe a Comisiei de control a fost prezentată o Notă informativă privind controalele efectuate la din 19 companii incluse în listă, doar trei companii sunt beneficiari ai subsolului S.R.L. „Valiexchimp”, S.A. „Cariera Micăuți”, C.A.P. „Bacii”, Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici”. rezervelor de substanțe minerale utile. S-a constatat că pe procedurile de insolvabilitate SRL „Valiexchimp”, SA „Cariera Micăuți”, C.A.P. „Bacii”, SA „Anchir” organele de drept au inițiat cauze penale care se află în derulare;

    - ~ Ministerul Justiției a sesizat Comisia de Autorizare și Disciplină care urmează să examinează două proceduri disciplinare pe numele administratorilor autorizați care reprezintă societățile C.A.P. „Bacii” și S.A. „Anchir”;
    - ~ nu a fost inițiată examinarea procedurilor de insolvabilitate a beneficiarilor subsolului în vederea înaintării cererii de repunere în termen și admitere a creanțelor pentru sumele care urmau a fi rezervate pentru lucrările de recultivare, conservare și lichidare a consecințelor activității miniere, preluării resurselor naturale la bilanțul statului și a bunurilor aferente resurselor care nu pot fi înstrăinate fără a fi afectat procesul de explorare și exploatare a resursei naturale;

	<p>- 02 noiembrie 2022 - Audieri publice cu privire la progresul realizării recomandărilor ce țin de investigarea cauzelor penale și contravenționale pentru abaterile din domeniul exploatării substanțelor minerale utile formulate în Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului;</p> <p>-18 noiembrie 2022 - Vizită de lucru în satul Bulboaca, raionul Anenii Noi.</p> <p>- 23 noiembrie 2022 - Audierea Raportului Procuraturii Generale privind rezultatele investigațiilor efectuate, conform recomandărilor din raportul Comisiei de anchetă, precum prevede art. 3 al HP nr.200/2022.</p> <p>- 30 noiembrie 2022 - Ședința de documentare, pentru clarificarea unor aspecte ce țin de monitorizarea procesului de plăți, impozite și taxe pentru utilizarea resursei de apă subterană de către agentul economic CAP „Bacii”, aflat în procedură de insolvență, pe teritoriul comunei Bacioi;</p> <p>- 21 decembrie 2022 - Audieri publice cu privire la modul de administrare a resurselor de apă pe teritoriul unității administrative comuna Bacioi, municipiul Chișinău, inclusiv monitorizarea procesului de plăți, impozite și taxe pentru utilizarea resursei de apă subterană.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La data de 10 noiembrie 2022, Ministerul Mediului a remis Comisiei parlamentare de profil Ordinul nr.93 din 10 noiembrie 2022 cu privire la aprobarea Planului de implementare a recomandărilor conform Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului ✓ Comisia permanentă a luat act de solicitările parvenite din partea Guvernului/Cancelariei de Stat prin demersul nr.20-76-11105 din 17 noiembrie 2022, privind extinderea termenilor prevăzute în Hotărârea Parlamentului nr.200/2022 și a propus includerea acțiunilor suplimentare de monitorizare a subiectului dat în Planul de acțiuni al Comisiei împreună cu audierea Raportului Guvernului ce ține de asigurarea elaborării și aprobării actelor normative necesare conform recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă, conform HP nr.200/2022 în primul semestru al anului 2023. ✓ La 14 martie 2023 au fost desfășurate, repetat, - Audieri publice cu privire la gradul de realizare a recomandărilor care vizează cadrul instituțional, normativ și regulator aferent domeniului exploatării miniere, formulate în Raportul Comisiei de anchetă 	
--	--	--

	<p>privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului.</p> <p>În cadrul audierilor reprezentanții Ministerului Mediului au prezentat un Raport de implementare a recomandărilor și referindu-se la complexitatea acțiunilor care încă urmează a fi întreprinse, raportate la faptul că foarte mulți ani acestui domeniu nu i-a fost acordată atenția necesară, nefiind îmbunătățiri de ordin legislativ, instituțional și de resurse umane, au solicitat alocarea unor termene mai lungi pentru realizarea acestora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Urmare a audierilor publice din 14 martie 2023, Comisia permanentă mediu și dezvoltare regională a decis că audierea Raportului Guvernului ce ține de asigurarea elaborării și aprobării actelor normative necesare conform recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă, să aibă loc la o dată în intervalul lunilor mai – iunie 2023. ✓ La data de 19 mai 2023, Comisia permanentă a luat act de Raportul Guvernului Republicii Moldova privind implementarea recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă (executarea art. 2 al Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022) și, considerând judicios ca Guvernul să asigure pe deplin elaborarea și aprobarea actelor normative necesare, precum și implementarea recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă, a decis audierea Raportului Guvernului în Plenul Parlamentului; ✓ Urmare a fiecărui eveniment, au fost întocmite Procese-verbale, la care au fost anexate materialele prezentate de către entitățile vizate (planuri de acțiuni, rapoarte/informații privind gradul de realizare a recomandărilor, sau rapoarte definitive) solicitate prin demersurile Comisiei permanente, acestea fiind transmise regulamentar în arhiva Parlamentului. ✓ La 23 iunie 2023 - Audierea în Plenul Parlamentului Raportului Guvernului Republicii Moldova privind implementarea recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului. ✓ Hotărârea Parlamentului nr.174/2023 privind executarea art.2 al Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022 cu privire la Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și 	
--	--	--

